

Tara postală plătită în numerar conform aprobării No. 29500/939.

MAGYAR

HUNGARIA
Nagys. Kozma Andras urnak
VI. Vilmos csaszar-ut 55.
BUDAPEST

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYÖMDA R-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Nagyon feszült lett a belpolitikai helyzet Londonban

A hatalmon levő háborús párttal még birkóznak a békepártiak. — Churchill alsóházi beszéde lesz a végső válasz Hitler békefelhívására

Svájci híradások arról szólnak, hogy Londonban nagyon feszült lett a belpolitikai légkör. A „La Suisse” című berni lap hoz erre nézve közléseket. Ezek szerint a Halifax külügyminiszter beszédében kifejezett elutasító állásponttal szemben igen nagy a parlamenti és gazdasági vezető körökben azoknak a száma is, akik békepártiak. Viszont ezek elhallgattatására a Churchill körül gyülekező hatalmi csoport a terrorizáló propaganda minden eszközeivel dolgozik. A béke és háború pártjai között mégis izgalmas birkózás folyik a külső felelősség alatt, s nem lehetetlen, — hogy belső fordulat történik Angliában.

A Capitala című bucaresti lap szerint londoni hivatalos körökben megerősítették azt a hírt, hogy Churchill miniszterelnök az alsóház egyik közeli ülésén beszédet mond és ez lesz tulajdonképpen az angol kormány igazi válasza Hitler kancellár javaslataira. Az angol kormány az utóbbi napokban állandó összeköttetést tartott fenn a dominiumokkal és az a határozatot, amelyet Churchill közölni fog, a dominiumok kormányaival történt megállapodást fejezi ki.

Ugyanakkor — mondja a Capitala londoni jelentése — az angol szárazföldi, légi és tengeri haderők parancsnokai kifejezték azt az akaratukat,

hogy Angliának fenn kell tartania eddig kötelezettségeit és folytatnia kell a háborút

Churchill válaszát már az alsóház keddi ülésén várták. Ez azonban, az eddigi jelentések szerint, elmaradt. A helyett a pénzügyminiszter terjesztett elő igen szigorú háborús költségvetést. Hogy ez ellen lesz-e parlamenti ellenállás, az a közeljövőben fog eldőlni.

Roosevelt szerepe az angol háborús pártiak biztatásában.

Berlinben — ugyancsak a „Capitala” jelentése szerint — hangoztatják, hogy ha Churchill beszéde is visszautasító lesz és Churchill uralmon marad, úgy a német haderő a legteljesebb erővel folytatja a háborút és az angol birodalom összeomlását semmi sem fogja megakadályozni. A Frankfurter Zeitung úgy látja, hogy Roosevelt, az Egyesült Államok elnökének magatartása nagy szerepet játszik Anglia állásfoglalásában. Ez a szerep végzetes és nagyon szomorú és Anglia romlását idézheti elő.

A Curentul című lapban Pamfil Seicaru foglalkozik Anglia helyzetével. Nem lehetetlen, írja többek között, hogy Hitler kancellár, ha Churchill hajthatatlan marad, következő beszédét esetleg a londoni alsóházban mondhatja el.

Németországban már eldöntöttek veszik, hogy Anglia visszautasította a békefelhívást

Nem várnak újat Churchill beszédjétől. — „A kocka el van vetve”.
„A fegyvereké a szó”

Berlinből jelentik: Méztékadó berlini helyről Halifax beszédével kapcsolatban a következőket mondják:

— A kocka el van vetve. Német politikai körökben ezt a végső következtetést vonták le Halifax beszédéről. Az a vélemény, hogy az angol külügyminiszter beszéde végleges tagadó válasz a Führer felhívására. Hitler világos szavai és bejelentései felől német részről nincs mit vitázni. Német részről megállapítják, hogy Halifax, valamint az angol kormány és nép „német” mondott. Erre egyetlen választ lehet adni s ez a válasz sem nem írásbeli, sem nem szóbeli.

A keddi esti német lapok „Elérkezett a döntés”, Anglia döntött sorsáról” és más, hasonló címek alatt ismertették Halifax hétfői beszédét. A lapok hangoztatják, hogy Halifax kijelentései Hitler felhívásának visszautasítását jelentik:

A Berliner Börsenzeitung megjegyzi, hogy

Anglia visszautasította Németország békeajánlatát. Az uralmon levők Angliában vakok és süketek a józan ész érvével szemben. A többség véleményével szembehelyezkednek és romlásba döntik országot, hogy azután másokra bizzák a romok eltakarítását. Azok után, amit a brit külügyminiszter hétfő este mondott, Churchillnek már nem igen akad mondanivalója. Anglia elhatározta a harcot életre-halálra. Németország ezt tudomásul veszi és levonja a megfelelő következtetést.

A Hanburger Fremdenblatt hangoztatja, hogy most a fegyvereké a szó. A német kard ámulatba ejti majd Nagybritanniát. A Deutsche Allgemeine Zeitung kiemeli, hogy Németország a szociális állam megvalósításáért és Európa szociális rendjéért harcol. Ennek uralma alatt az állam fenntartásához szükséges eszközök pedig nem csupán egy kiváltságos osztály vagy nép jogosultsága.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)

A nemzeti kisebbség védelme a törvényalkotásnál

A „Magyar Kisebbség” című nemzetpolitikai szemle legújabb számából veszünk át Balogh Arthur egyetemi tanár következő nagyrdekeségű tanulmányát.

A nemzeti kisebbség védelmének leghalványabb módja kétségkívül az, ha el van ismerve, hogy nemzetiségileg fontos ügyekben a nemzeti kisebbség a törvényhozó testületben nem majorizálható, vagyis ily ügyekben csak az ő hozzájárulásával lehet törvényt alkotni. Ennek az elvnek elismerésére példákat látnunk a vallási kisebbségeket illetően, de nem látunk ilyeneket a nemzeti kisebbségeket illetően olyan módon, hogy a nemzeti kisebbségnek egyenesen vétőjogot adtak volna a törvényalkotásban.

A vallási kisebbséget illetően már a 30 éves háborút befejező vesztfáliai béke (1648) szerint a német Reichstagban ki volt zárva egyik vallásfelekezethez a másik által való majorizálása. Vallási ügyekben itto in partes foglalt helyet, vagyis a birodalmi gyűlés egy corpus catholicorum-ra és egy corpus evangelicorum-ra oszolt és érvényes határozat hozására mindkét corpora egyező votumára volt szükség. A német szövetség alkotmányának, az 1815. évi június 8-iki Bundasakthe-nek 7. cikke szerint is, ha vallási ügyekről van szó, sem a szűkebb tanácsban, sem in pleno nem hozható határozat szavazattöbbséggel, ilyen ügyekben egyhangúság kívántatott meg.

A nemzeti kisebbségnek a törvényalkotásnál való védelmére, ha nem is a neki megadott vétőjog által, érdekes példát mutat Erdély régi alkotmánya, amely a három törvényes nemzet (magyar, székely és szász) és a négy bevett vallás (római katolikus, református, evangélikus és unitárius) egyenjogúságán épült fel. Ezen egyenjogúságnak alapját az erdélyi parasztlázadás leverése után 1437-ben kötött s az 1438. évi tordai országgyűlés által megerősített szövetség (Unio trium nationum) alkotta. Ebben a szövetségben, amely később több ízben (1439, 1506 és 1542-ben) megújított, a három nemzet kölcsönös segélynyújtásra kötelezte magát minden belső és külső ellenséggel szemben. Mindenik nemzet nemcsak a saját szabadságát védte, hanem kötelezve volt a másik két nemzet szabadságának védelmére is.*

Nemzeti kisebbséget Erdélyben a szászok alkottak. Magyarok és székelyek nem voltak külön nemzetiségek, csak közjogi helyzetük volt különböző, amennyiben a székelyek a magyar nemesi kiváltságokon kívül még külön kiváltságokkal bírtak. A szászok ellenben nemzetiségileg különböztek a magyaroktól és székelyektől és ezekkel szemben kisebbségben voltak, így az országgyűlésen is. A törvényalkotásnak az erdélyi fejedelemségben is az volt a módja, ami a rendi korszaknak megfelelően Magyarországon gyakoroltatott, vagyis a rendek üzeneteiből és a fejedelemnek azokra adott válaszaiból állították össze a törvényeket, amelyeket azután a fejedelem megerősített. Különbség az volt, hogy, miután a három erdélyi nemzet előzőleg már külön-külön megállapod-

*) Erdély régi közjogára vonatkozólag l. Ifj. Balia Sámuel (1791), Bedeus József (1844), Dósa Elek (1861), Schuler v. Libloy (1867), Fr. Teutsch, Georg Müller műveit.

dott arra nézve, hogy mi lesz a szavazata, ezt az országgyűlésben szintén külön-külön jelentették ki egy megbízottjuk által. Vagyis a javaslatokat nemzeti kuriák szerinti szavazatokkal fogadták el.

A székelyeknek az adózás tekintetében megnyilvánult ellenzését leküzdeni akarván, már az 1557. évi gyulafehérvári országgyűlés kimondotta, hogy amit két nemzet elhatároz, az a harmadikra is kötelező. De hogy ez korábban is így volt, mutatja az országgyűlésnek eljárása 1552-ben, amikor a szászok adóját az ő leszávazásukkal állapította meg az országgyűlés. A szászok később is ismételtlen (így az 1653., 1654. és 1696. években) tiltakoztak az országgyűlésben való leszávazásuk ellen, aminek azonban fentiek szerint nem volt semmi jogi alapja. Az 1791. évi XI. törvények a nemzetek szerinti, kuriális szavazást az országgyűlésben — amely a fejedelmi korban, tehát 1542-től egészen 1690-ig és a Habsburg-korban is még 1791-ig fennállott — megszüntette. Az erdélyi országgyűlés szervezetét megállapító ezen törvények szerint a szavazatok az országgyűlésben egyenként adatnak le (individualia suffragia) és a határozatok szavazatlóbsággal hozatnak, azonban a többség határozatával ellenkező vélemény is, az illetők kívánságára, a Felsőházhoz küldendő felterjesztéshez csatolhatik.

A szász nemzeti kisebbségnek, mint láttuk, nem volt vétőjoga az országgyűlési határozatokkal szemben. De mégis volt egy eszköze, amellyel közvetve befolyást gyakorolhatott arra, hogy nemzetiségileg fontos ügyekben hozzájárulása nélkül törvények ne legyenek hozhatók. Ez az eszköz pedig a pecsételési jogban állott.

Még a fejedelemség idejéből való 1659. évi III. törvények ugyanis Erdély mindhárom nemzete számára külön pecsétet állapított meg és kimondotta, hogy mindennemű országgyűlési akták csak akkor érvényesek, ha mindhárom nemzetnek pecsétével el vannak látva. A portával szemben is kijelentették az erdélyi rendek 1659. augusztus 28-án, hogy csak azok az irományok tekinthetők az országgyűléstől származóknak, amelyek a három nemzet pecsétével el vannak látva. A nemzetek szerinti szavazást megszüntető 1791. évi XI. törvények kifejezetten fenntartotta az 1659. évi III. törvényeknek ama rendelkezését, amely szerint a három nemzet pecsétével kell hitelesíteni az országgyűlés által elfogadott minden törvényjavaslatot és az országgyűlés nevében kelt minden irományt. Így a szászok abban a helyzetben voltak, hogy a pecsételést megtagadásával, illetve ennek kilátásba helyezésével megakadályozhatták a rájuk nézve kedvezőtlen törvények alkotását.

Ezzel a jogukkal a szászok éltek is. A pecsételést körül a másik két nemzettel előfordult konfliktusok folytán az 1794. július 31-én kelt legfelsőbb elhatározás kimondotta, hogy a szászok csak abban az esetben tadjhatják meg pecsétük alkalmazását, ha a másik két nemzet rendel nem akarnak nekik megengedni eltérő véleményük kifejtésének az 1791. évi XI. törvények értelmében az országgyűlési jegyzőkönyvhöz való csatolását. Erdélyben a rendeletek által való kormányzás nem volt megengedve (1791. évi VIII. és XII. törvények). Az 1794. évi III. törvényeknek azt a rendelkezését, amely fenntartotta az 1659. évi III. törvényeknek azt a rendelkezését, amely szerint az országgyűlésen elfogadott minden törvényjavaslatot a három nemzet pecsétével hitelesítve kell szentesítés végett felterjeszteni és ez a törvény tekintetben semmiféle korlátot nem állított fel. A legfelsőbb rendelet tehát, mint törvénybe ütköző, érvénytelen volt. Egyébiránt a pecsételési jog az unió megvalósításáig fennállott és a szászok a pecsételést még 1843-ban is megtagadták.

Az ekkor felmerült konfliktusra az erdélyi muzeum ügye adott okot. Az 1843. évi erdélyi országgyűlés ugyanis javaslatot fogadott el egy erdélyi múzeum létesítése tárgyában. Dacára annak, hogy a muzeum céljára bevezetelni kívánt adó csak a magyarokat és székelyeket terhelte volna, a szászok ellenezték a javaslat elfogadását és miután az országgyűlés a javaslatot mégis elfogadta, ellenvéleményt adtak

be. Az országgyűlés a szászok ellenvéleményét nem fogadta el, miután ők azt kuriális szavazatnak akarták tekinteni, ami ellenkezett a nemzetek szerinti szavazást megszüntető 1791. évi XI. t.-cikkkel. Erre a szászok megtagadták pecsétüknek abból a célból való kiadását, hogy az a szentesítés végett felküldendő törvényjavaslatra alkalmaztassék. Végül is megegyezés jött létre oly módon, hogy a szászok ellenvéleményüknek kuriális szavazatként tekintésétől elállottak, az országgyűlés így ellenvéleményüket elfogadta, ők pedig pecsétüket az országgyűlési határozatra való alkalmazás végett kiadták.

A szászok tehát, ha nem is a törvényalkotásnál gyakorolt vétőjoguk által, de más módon, az országgyűlési akták pecsételésének megtagadásával egészen 1848-ig befolyást gyakorolhattak arra, hogy rájuk nézve sérelmes törvények ne hozassanak. Ugy ennél, mint külön jogállásuknál és autonómiájuknál fogva első példáját mutatják a történelemben egy nemzeti kisebbség védelmének.

Ujabb időben a világháború előtti Ausztriában voltak törekvések arra nézve, hogy a nemzeti kisebbség nemzetiségileg fontos ügyekben ne legyen majorizálható a törvényalkotásnál.

A cseh tartománygyűlés által elfogadott

1871. október 9-iki javaslat szerint, amely nem vált törvénné, a tartománygyűlésben a képviselők nemzetiségenként kuriákat alkotnak. Mindegyik nemzetiségi kuria szerinti szavazásnak vetessék alá és ha egy kuria kétharmada a javaslat ellen nyilatkozik, az elvetettnek tekintendő. Ily módon a német kisebbség védve lett volna a csehek által való leszávazás ellen. Csehországban később is voltak ily irányban törekvések, de ezek sem vezettek eredményre. Tirolban a német-olasz egyezkedések során (1897—1912) német részről a tartománygyűlésben nemzetiségi kuriák létesítését javasolták, amelyek az illető nemzetiség ügyeiben önállóan határozhattak volna. Az 1905. november 27-iki morvaországi törvény nem adott ugyan vétőjogot a német kisebbségnek, de közvetve lehetővé tette majorizálásának kizárását. A tartománygyűlés 151 képviselőből állott és pedig a nem nemzetiségenként választott képviselőkön kívül (ide tartoznak a nagy földbirtok és a kereskedelmi kamarák képviselői) 40 német és 73 cseh képviselőből. A törvényben felsorolt, nemzetiségileg fontos ügyekben 121 képviselő jelenléte a tartománygyűlésben és a szavazásnál kétharmad többség kívántatott meg. A német kisebbség tehát a tartománygyűlésből való távolmaradásával megakadályozhatta, hogy rá nézve kedvezőtlen törvények alkottassanak.

Németországba utaznak Gigurtu miniszterelnök és Manoiescu külgügyminiszter

Bucurestiből jelentik: (Rádió.) Kedden reggel a következő hivatalos jelentést adták ki:

„Jon Gigurtu, a román minisztertanács elnöke és Mihail Manoiescu külgügyminiszter a hét folyamán rövid látogatásra Németországba utaznak. A román államférfiakat Hitler vezér és kancellár és a birodalom külgügyminisztere fogadja.”

A bolgár kormány elnöke és külgügyminisztere a birodalmi kormány meghívására e hét végén Németországba érkeznek

Szófiából jelentik: Filoff bolgár miniszterelnök és Popoff külgügyminiszter e hét vége felé rövid tartózkodásra, a birodalmi kormány meghívására Németországba érkeznek.

Kedden Popoff bolgár külgügyminiszter fogadta a szófiai olasz követet és hosszasan ta-

nácskozott vele. E megbeszélés előtt a külgügyminiszter kihallgatáson volt Boris bolgár királynál.

Magistráté, szófiai olasz követ kedden megbeszélést folytatott a szófiai szovjet-követtel.

Konoye herceg sajtónyilatkozatot adott Japán új politikai irányelveiről

Ujra rendezik a külügyi viszonyokat Németország, Olaszország, Anglia, Amerika és Szovjetunió felé

Tokióból jelentik: Konoye herceg, az új japán miniszterelnök sajtónyilatkozatában ismertette Japán belpolitikai és külpolitikai irányelvét. Három pontot emelt ki: 1. Új politikai szervezet felállítását, 2. a nemzetvédelem megerősítését, 3. a Németországgal és Olaszországgal, Nagybritanniá-

val, Egyesült Államokkal és a szovjet unióval való viszony rendezését.

Konoye herceg hangoztatta, hogy legfőbb gondja a nemzetvédelem megerősítése. Az ország minden erőforrását ennek szolgálatába állítják.

A világháború legvéresebb harcainak színterére vezeti el az olvasót

BETTY SCHNEIDER:

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszáz ezer hősi halott emlékét megindító elmélyüléssel idéző műnek különös időszerűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ara 80 Lei és portó. — Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatalában

Halifax beszéde igen rossz benyomást keltett Olaszországban

Olasz felfogás szerint is az angol válasz után már csak cselekedni lehet

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Rómából jelentik (Stefani): Halifax lord beszéde, mely válasz akart lenni Hitler utolsó felhívására, igen rossz benyomást keltett az olasz közvéleményben. A válaszban ugyanis újabb bizonyítékát látják annak, hogy az angol demokraták nem tudnak alkalmazkodni a helyzethez.

A *Piccolo* kiemeli azt a humoros ellentétet, mely abban rejlik, hogy a zsidó és farizeus plutokraták Istenhez imádkoznak és a szabadságjogok védelme alatt a zsidó érdekeket összekapcsolják a keresztel. Halifax Istenhez fordult „az igazságos békéért.” Az igazságos béke formulája azonban a *Ducet*ől származik és egyetlen angolnak sincs joga, hogy ezt megszentelteljen.

A *Giornale d'Italia* szerint Halifax beszéde képmutatás volt. Ez a képmutatás mindig jellemezte az angol külpolitikát. Az angol külügyminiszter kereszties hadjáratról beszélt, de ez csak külszin a világ becsapására. Az angol politikát sohasem hatotta át a keresztény hiten alapuló igazságosság és emberiség eszméje. Bármilyen elszánt felhívást intézett is azonban Halifax a britekhez és amerikaiakhoz, semmivel sem akadályozhatja meg a tengelyhatalmak győzelmét.

Rómából jelentik: A Stefani iroda diplomáciai szerkesztője rámutat arra, hogy a Hitler beszédére adott hivatalos angol válasz után már csak cselekedni lehet. A győztesek már nem lehetnek nagylelkűek a régi Anglia megmentésére. Az angol nép Hitler beszédét nem ismeri teljes szövegében és akaratát sem tudja kinyilvánítani semmilyen formában. Azt a határozatot, mely miatt szenvednie kell, egy feudális és plutokrata osztály hozta, makacsul és vakon, megcsalva önmagát és az egész népet. Nevetséges az az állítás, hogy Anglia Európa újjáépítésére törekszik. Az egész világ tudja, hogy Anglia miként építette újjá Lengyelországot, Norvégiát és Franciaországot, nem is beszélve a többi államról. Hitler nagyon lovasias és előzékeny volt és a népek értékéik is az emberiség iránti mély érzelmeit. De a régi Angliát zsarnokság alatt tartó osztály inkább rombadönti a világbirodalmat, minthogy elveszítse a maga egyeduralmát. A kocka el van vetve. Ha Anglia az új Európa ellen támad, a régi Anglia elvész. Ez a történelem végzettszerűsége.

Három és fél milliárd font sterlingre emelkedik Anglia háborús pótköltségvetése

Londonból jelentik: Kingsley Wood pénzügyminiszter az alsóházban kedden délután bejelentette a háborús pótköltségvetést. Bejelentette az évi hadügyi kiadások összegét, mely meghaladja a két milliárd fontsterlinget. Könnyen meglehet azonban — mondotta, — hogy az összes nemzetvédelmi kiadások elérik a háromfél milliárd fontot.

Kingsley Wood ezután bejelentette, hogy drámai rendszabályokkal csökkentik a személyi kiadásokat, felemelik az adókat és újabb adókat bevezetését tervezik. Ezenkívül bejelentette, hogy a különféle adókon felül vásárlási adókat is vezetnek be.

A Délafrikai Unió hír lakossága a háború ellen.

Lisszabonból jelentik: A Fokvárosból érkező hajók hírül hozták, hogy a Délafrikai Unió területén túlnyomó számban lakó bírok között nagy a háborúellenes hangulat. A bírók szövetsége felhívást intézett Smuts tábornok délafrikai miniszterelnökhez, kérve, hogy vessen véget a Németország elleni háborúnak. Smuts tábornok a kérését visszautasította, de azt az ellenzéki képviselők a parlament elé fogják terjeszteni. A mai parlamentben is az ellenzék csak egy pár szavazattal van kisebbségben a Smuts pártja mögött. A bírók egyesülete kijelentette, hogy tagjai nem szolgáltatják be a fegyvereket. A bírók követelték a németellenes rádiópropaganda beszüntetését és a Németországgal való béke megkötését.

A francia nép eddig nem tudott Hitler és Mussolini békejavaslatáról.

Párizsból jelentik: Az *Oeuvre* című francia lap „A hazugság uralma” címen a többi között ezeket írja:

— Franciaország először ismerheti meg a Führernek a birodalmi gyűlésen elmondott beszédét eredeti formájában. Eddig mindig gondosan eltitkolták a francia nép előtt a Vezér beszédeinek igazi tartalmát, mert a háborús uszítóakra nézve kellemetlen, sőt végzetes lett volna, ha az átlag francia közvélemény elfogadható békeajánlatot hall. A semlegesek békekezdeményezését gúnyosan fogadták. A francia nép nem tudott azokról az olasz kezdemé-

nyezésekről sem, amelyek a háború veszélyét akarták elhárítani. Ebben tűnik ki talán a legélesebben a korábbi francia és angol kormá-

A tengeralattjárók növekvő veszedelme miatt Anglia nyugati partjának déli felerészét elzárták az angol hajóközlekedés elől

Londonból jelentik: (D. N. B.) Az egyre növekvő tengeralattjáró veszedelem arra indította az angol tengernagy hivatalt, hogy az egész nyugat-angliai hajózást érzékenyen érintő módosító intézkedéseket léptessen életbe. A tengernagy hivatal kénytelen volt elzárni a Szent-György csatorna és a Bristol-csatorna bejáratát. Ez az intézkedés egy Cronwalltól Írország déli partjainig húzódó 50 mérföldes veszélyes zóna bejelentésével történt meg. Ennek megfelelően tehát a nyugati partok kikötőibe igyekvő hajók ezután kénytelenek lesznek az

északi csatornán, illetve az Anglia és Írország között elterülő Ir tengeren át közlekedni. Ezzel le kellett mondani a rendes hajóútról mindazoknak a hajóknak, amelyek a Bristol—Cardiff—Dél-Wales—Liverpool-i hajóforgalmat bonyolítják le.

Hivatalos angol közlés egy brit kereskedelmi hajó pusztulásáról.

Londonból jelentik: A Reuter közli az angol tengernagy hivatal jelentését, mely szerint a *Campigna* nevű felfegyverzett brit kereskedelmi hajó ellenséges aknába ütközött és elsüllyedt. Három hajótöröttet megmentettek. De attól tartanak, hogy a hajó kapitánya és tiz tengerész életét veszítette.

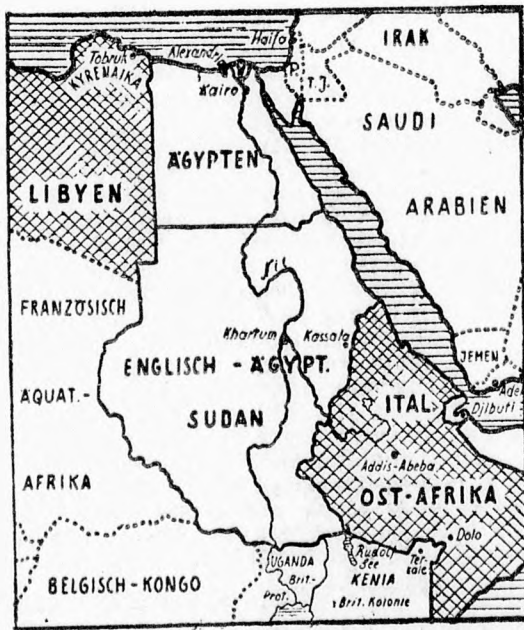
Roosevelt cáfol egy rágalmat, amit a német és olasz katonai hatóságokról terjesztettek

Amerika törvényt hoz a kötelező katonaságról

Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök a Hyde Parkban megcáfolta azokat a híreszteléseket, amelyek szerint a német és olasz katonai hatóságok állítólag lefoglalták az amerikai Vöröskereszt által az európai szűkölködők részére küldött adományt.

— Norman Dawisnek, az amerikai Vöröskereszt elnökének felkérésére — mondotta Roosevelt — örömmel állapíthatom meg, hogy ezek a híresztelések teljesen alaptalanok.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok szenátusának hadügyi bizottsága elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely bevezeti a kötelező katonai kiképzést.

Az afrikai háború térképe: az olaszoknak sikerült Kenia angol gyarmat Dolónál levő csücskét megszállni, amivel az olasz front 300 kilométernyivel megrövidült.

Birói zárlat alá helyezték a hitelezők a genfi Népszövetség palotáját

A gyászosemlékü intézmény tragikomédiájának utolsó felvonása

Svájci lapok jelentik, hogy a Népszövetség genfi palotáját birói zárlat alá helyezték a hitelezői. A Népszövetségnek ugyanis 720.000 svájci frank adóssága van. A palota kapuin és berendezési tárgyain a bíróság pecsétje ékeskedik. Ez a gyászosemlékü intézmény tragikomédiájának végkifejlete. A legutóbbi hónapokban már általános munkátlanság volt észlelhető az óriási palota termeiben. A több mint 300 alkalmazott nem tudta már, mivel fusson az idő. Végre is szabadságra küldték vagy elbocsátották őket. Mindössze 12 ember maradt a nagy személyzetből: kertészek, portások, szolgák. Ezek a Népszövetség utolsó mohikánjai.

Erdemes ezalkalommal feljegyezni a népszövetségi palota építésének történetét. Midőn 1925-ben a palota építését elhatározták és a terv elkészítésére a pályázatot kiírták, a pályázaton résztvevő 377 építész közül csak egyetlenegyet ragaszkodott a feltételekhez. De nem őt bízták meg a kivittel, hanem valaki más, aki a kiírást egyáltalán figyelembe se vette. Az építési költségeket eredetileg 13,5 millió svájci frankban állapították meg. A felépítés azonban 35 millió svájci frankba került. Akkoriban sokat beszéltek Genfben a panamákról, amelyek útvesztőiben a különbözet jelentős része eltűnt.

A kivitelre elfogadott tervek különös művészi megvalósítást kíséreltek meg. A népszövetségi eszmét a palota építésénél a különböző nemzetek építészeti stílusainak összekeverésével igyekeztek kifejezésre juttatni. Ez a szerencsétlen stíluskeverés aztán művészeti torzszüleményt eredményezett.

Az épület főrészeiben az üléstermet helyezték el, amely csaknem 2000 ülőhelyet foglal magában. A szárnyakban és melléképületekre-

szekben vannak a tanácstermek és a titkári hivatalok. Különösen nagy büszkesége volt a Népszövetségnek a könyvtár, amelyben pompás kivitelű állványokon kétféle kötet számára volt hely. Közel 900 terem és szoba labirintusa állt rendelkezésre a népszövetségi problémák megvitatására, 21 lift zúgott fel-le a palotában és e tökéletes technikai berendezkedések ellenére is mindvégig — a tanácstalanságok tanácsa maradt a Népszövetség.

És most bírósági pecsétek őrzik a múlt színes és szomorú emlékei közé tartozó palota csendjét.

Dr. Gálos László

Vasárnapok, ünnepek

című könyve, amely minden vasárnapra és ünnepnapra lelkioldalmán ad. Anyaga a vasárnap liturgikus szelleméből való, érdekes, gyakorlati és mindenkinek alkalmas.

Aré kartonkötésben 240 Lei és portó

Nyári este

Írta: ifj. Dezsényi Béla

A nyugati ég lángoló bitorában már elmerült a nap. A hegyek mögül mint sötét hajú, fáradt tündérleány, előlépett az este és leheveredett a kert pázsitjára.

A legkisebbik Jeney leány kint könyökölt a verandán, a petuniás ládák felett. Odabent elcsitult a ház. Nővérei sétálni mentek. Helyenkör vacsora után kezdődik a korzó a nagyvendéglő előtt, amikor a városka intelligenciája a sziget platánjait képzeli maga fölé a poroslevelű vadgesztenyefák alatt. Ő itthon maradt. Untatta a szolgabíró két jogásziának fecsegése, akik nővéreit avult pletykákkal szórakoztatták.

A verandáajtó nyitva volt. A vizsla elnyulva bóbiskolt a küszöbön... Az a másfél het, amióta Jeney Péter a városban tartózkodik, elég volt arra, hogy a vizsla tökéletesen ellustuljon és beleszokjék Irén tanti kedvencének halás szerepébe. A nagynéni, amióta Jeney Péter felesége meghalt, ideköltözött a ház kormányzasára és a három leány nevelésére. A leányok nagyon szerették a tantit, mert némi könyörgésre sokat megengedett nekik, sőt a kiosztott házi munkát is elvégezte helyettük, ha fáradságot szimuláltak.

— Kata! Megfázol! Rajtad van a kiskendő? — szolt ki a néni az ebédől.

— Igen, Irén néni, de különben is egészen fangyos a levegő. Nehezen hül le a kánikula után.

— Jó, jó. De tedd be az ajtót, mert megtelik a szoba bogárral.

Kata behuzta az üvegajtót. A vizsla kedvetlenül tápaszkodott fel a küszöbről és nesztelen léptekkel sétált a leány után, aztán lerogyott a szoba sarkába és tovább unatkozott. Kata nagyon szerette a vizsát. Most is arra gondolt, hogy apja neki ígérte, ha férjhez megy. Megs-mogatta a kutya sima fejét: Vajjon ki lesz a gazdád?... Aztán hirtelen elmosolyodott saját magán. Sose szokott ő ilyen ostobaságokra gondolni. Kis kizártkájája most a szűnő alatt is tele van köny-

vekkel... Jövöre érettségi, aztán egyetem... Tanári diploma. Hányszor látta már maga előtt az előrehajló, figyelő gyermekfejeket, amint az ő magyarázatát hallgatják... Sok, szöke, barna, fekete kigyerek... Furcsa, hogy milyen mámorosan illatos ez a nyáresti levegő... A diófakon néha halk rezdülés hullámozott keresztül. Valahol messze kacagás fut végig az utcán... A k's virágágy két partján a rózsák kissé fáradt másodvirágzása álmodik. Kata önkéntelenül nővéreire gondolt, akik addig hánykolódnak majd az apró flörtök, szentimentális szerelmek között, hogy szinte mértani pontossággal eveznek az aggléanság réve felé.

Kata tizenhat éves szívének minden fiatal borzalmával menekült attól a lehetőségtől, hogy egyszer talán ő is ebben fogja örömet találni, hogy a postamesternek délutáni teáin összesugjon a Batty-leányokkal egy-egy merészebb ruha vagy divatjamult kalap mögött. Vasárnap pedig beülni a fonyadt levegőjű moziba, ahol fülsiketítő kacagás kísér az ostobábbnál-ostobább burlaszkeket. Kata aztán az udvarlókat cézte emlékébe, akik tavaly is kitarló, néha kellemetlenül tolakodó udvarát képezték nővéreinek. Hoód Henriket, aki állandóan bácsikája nagy birtokairól beszélt és önkéntelenül kicsendült szavából a holdog jövő képe, amikor a matuzsaleméletű bácsika halála után itthagya a helybeli takarékpénztár irnoki tisztességét és naphozsztat lovagolhat a szecsinai mezőkön. Minden leányismerőse kívülről tudta már hány méncsikó, borju, hársány várja szivrepesve új urát... Aztán a patikus középső fia, az adóügyi jegyző... Kata mindegyikén talált valami kivétel nélkül felsorakozott előtte a városka egész fiatalága, akik lassan elvesztették a vidék emberének tisztá értékeit, nyugodt derűjét, amire a nagyváros embere vágyik és minden áron lépést akarnak tartani a fővárosi élet larmájával. Divatjával, hőbortjával, léhaságával, sőt minden főreklésük, hogy lehetőleg tullegyenek rajta.

A kisleány most vette észre, hogy milyen csúnyán viselkedik ő azokkal szemben, akik neki semmit sem vettek, akikre most a szűnő alatt feltétlenül rá van utalva. Aztán majd újra jönnek a csendes ünnepi napok... A máterek asz-

* Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknek, akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül mindennap könnyű bélürülésük legyen, a természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel éhgyomorura egy kis pohárral bevéve — a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

Cuza professzor kibékült Ion Zalea Codreanuval

„A jövő a szolidaritásra hív fel bennünket” — írja a Porunca Vremii érdekes cikkében

A „Porunca Vremii” írja egyik első oldali cikkében:

Nem tudjuk, milyen, ma még fel nem kutatott titkos erők voltak azok, amelyeknek sikerült szétporlasztaniok a román nemzeti mozgalmat, s egymásra acsarkodó, irányokra, csoportokra, pártokra és klubokra tördelni fel azt. Ma még korai vitázni a közelmúlt e khaotikus fejleményeiről. De bizonyára eljön az idő, amidőn fel fogjuk tární ezt az oly féltve őrzött titkot.

Értesülünk, hogy két öreg ember, akik eleinte együtt harcoltak a nemzeti eszméért és akik később különváltak, most ismét mindenben kereszttül, ami történt és ami még ezután bekövetkezhet, megtalálta a megértés, az együttműködés alapjait. Értesülünk, hogy A. C. Cuza és Ion Zalea Codreanu kibékült. Megható és egyuttal megörvendeztető esemény ez. De a problémák, amelyek most élénk tárnulnak, nem engedik meg, hogy szabadjára engedjük érzelmeinket. Nem tanepelhetjük meg kellőképpen két egykori barát egymásratalálását most, mikor a fenyegetések sötét szilüetije jár közöttünk. Csak mint egyszerű aiskiságot közöljük tehát az eseményt.

Volt az országban egy nemzeti mozgalom — folytatja a lap — és természetesen ma is meg van még. De ez a mozgalom, amelyben értelmiségünk legkiválóbbjai működtek együtt, amelyben résztvevett az egész ifjuság, szétforgácsolta saját erőt. Ellenségeink megkönnyebbülten mosolyogtak, látva hogy harcolunk egymás között, hogy semmisítjük meg egymást, hogy szabadon hagyva minden területet minden nemzetellenes büncselekmény elkövetésére. A mai kései gyözelem, bekövetkezhetett volna a gyász könnyei nélkül is.

Cuza és Codreanu kibékültek — fejezi be cikkét a Porunca Vremii. — Alkonyati idilljük mellett a nemzet szíve dobog. A mult az emlékek közé tartozik s előttünk a jövő áll és szolidaritásra hív fel.

ketikus szilüetje, a festett ablaku kápolna nap-sütötte vasárnap reggelében. Szigoru studiumok... A leánytársak vidám, titkolódzó estéi a fehér-függönyös hálótermekben. Anyja halála után az intézet lett igazi otthona. Alig három hete még ott volt. A nyár egy részét legjobb barátjáné szüleinek vidéki birtokán töltötte. Ő, ezekre a mese-szépségü napokra olyan jó és olyan fájdalmas emlékezni...

A diófák mögött az összeboruló sötétben megzörrent a kis kapu. Lépések csikorogtak a kavicsos uton. A vizsla megemelte finom, okos kis fejét és mélyen szivta be orrán a levegőt, aztán többször megmordult, mintha csuklana. Kata fügyel: Tudja, hogy a közeledő idegen, mert a kutya nem nyughatik. Még az örvét is meg kell fogni, nehogy elugorjon. A közeledő idegen, úgy látszik, nem tudja a járást, mert minden lépésnél körülnéz. A lombok közül kifehéredő uton már látszik az alakja. Szélesvállu férfi. Fehér nyári ruhát visel, panama kalapját kezében tartja és néha végigtörli a homlokát. A veranda lépcsőjénél leporolja a cipőjét és lassan jön feljebb. Katának nincs sok ideje gondolkodni, mert a kutyát is fékezni kell, no meg be kellene szólni Irén nénihez, hogy vendég érkezett. Az ismeretlen jövevény belépett az ajtón. Lux úrlelmének végeszakadt. Gyengén, de határozottan kiszabadította magát k's urnője kezéből és nekihorkant az idegennek.

— Lux, vissza! — kiáltott ijedten Kata. Ne tessék félni nem harap, csak mérges.

A napbarnított arcu fiatalember mosolyogva hajolt meg.

— Dehogy félek, hiszen nem régen jó barátságot kötöttem a vizslával, csak hirtelen nem ismert meg. De látja, most már nem haragszik.

Valóban Lux, arasznyi farkát csóvalva, kedélyesen, mondhatnám mosolyogva szimatolta körül a férfit. Kata nem értette, hol kötöttek ezek barátságot, s ki ez a fiatalember.

— Bocsánatot kérek, hogy ilyen későn jöttem, de Jeney doktor urat keresem. Egy beteghez szeretném elhívni.

— Apám nincs itthon. — felelte csendesen Kata.

— Ah, a kedves leánya... Nővéreit szerencsém van ismerni, de maga olyan ritkán van itthon.

A magyarországi kormányelnök törvényjavaslatot terjesztett elő Kárpátalja önkormányzatáról

Budapestről jelentik: Teleki Pál miniszterelnök a képviselőház keddi ülésén betervezte a kárpátaljai vajdaságról és annak önkormányzatáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat biztosítja a ruszinok népiségének fenntartását, szellemi, gazdasági előhaladását és jogegyenlőségét.

Az egyetlen totális párt keretein kívül tilos minden politikai tevékenység

Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter figyelmezteti a lakosságot, hogy tartózkodjanak minden politikai tevékenységtől az egyetlen és totális politikai párt keretein kívül. A közrend fenntartása a mult sebei meggyógyításának első feltétele és lehetőség a szoros egységben való munkára. Nehéz kérdések várnak megoldásra és minden olyan ténykedést, mely a törvény által biztosított kereteken kívül folyik, a haza védelme szabotálásának kell tekinteni.

Megszűnnek a hajózási korlátozások a Fekete-tengeren

Bucuresti. A tengerészeti minisztérium közli, hogy július 24-től kezdődőleg megszűnnek azok a hajózási korlátozások, amelyeket a Fekete-tenger román partján az északi szélesség 40.24—42. és a keleti szélesség 28.26 foka között július 30-án megszűnnek. A hazai és külföldi hajók ettől a naptól kezdődőleg minden akadály nélkül hajózhatnak az említett szakaszon és befuthatnak a constantai kikötőkbe.

A francia államtanács rendeletet adott ki az emigráltak ellen

Elvesztik állampolgárságukat, s elkobozzák tőlük vagyonukat

Vichyből jelentik: (Havas.) A francia államtanács rendeletet fogadott el, melynek értelmében állampolgárság-megfosztással és vagyonelkobzással büntetik azokat a franciákat, akik 1940 május 5 és július 30 között parancs, vagy elfogadható ok nélkül elhagyták a francia területet.

A német Fehér Könyv legújabb leleplezése Thierry bucarestii francia nagykövetről.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli a német Fehér Könyv 31-ik számú okmányát, mely Thierry bucarestii francia nagykövetnek 1939 szeptember 28-án a francia külügyminiszterhez intézett táviratát tartalmazza.

— Véleményem szerint — szól a többi között a távirat — döntő fontosságú lenne számunkra,

hogy haladéktalanul elzárjuk a dunai forgalmat és teljesen megszüntessük a belvízi útvonalat Németország és Románia között. Ugy látszik, hogy a háború kitérősekor, kezdetben beállott forgalom csökkenés időszakában a forgalom most nagyobb lendületet vesz. Ugy értesülök, hogy a németek rajnai hajóegységek egy részét a Dunára akarják küldeni, hogy a román szakaszon felmerült hajóhiányon enyhítsenek. A dunai hajóforgalom elzárása számunkra olyan előnyt jelentene, mely legalább is egyenértékű a kőolajforrások elpusztításával, miután a kőolaj- és gabonakivitel nagy nehézségekbe ütköznék. Ez a szállítás Románia kivitelének 80 százalékát teszi ki. Az elrekesztési művelet elég egyszerűen végre lehet hajtani. A terv megvalósítására irányuló minden cselekményt módomban volna elintézni.

Angolbarát francia író cikke az oráni kikötőben végbevitt angol támadásról

A tett igazolására felhozott megokolást is Franciaország elleni becsületsértésnek tartja

Vichyből jelentik: A Havas iroda közli:

Pierre Chevillon, Taine unokája és az akadémikus André Chevillon fia, aki maga is, mint elődje, egyike azoknak a francia íróknak, kik rendkívül rokonszenveztek Angliával, az „Action Française”-ben ezeket írja:

— A nevelésnek miféle csodje, a legtermészetesebb alapelvektől való milyen éles elkanyarodás juttatta vajon Angliát odáig, hogy olyan cselekedetet hajtson végre, mely nagyon hasonló az erkölcsi és szellemi öngyilkossághoz. Legerősebb páncélosokkal és tengerészeti repülőgépekkel való támadást egy hajóraj ellen, mely a legyőzött Franciaország tulajdona s mely a fegyverszüneti egyezmény értelmében lehoronyozva, védekezésre képtelenül állt? Azok az érvek, amelyeket ennek a cselekedetnek indoklására felhozunk, sértők, mert kétségbevonják a francia becsületet, még inkább, mint Németország adott

szavát. Azt hitték talán a londoniak, hogy a francia egységek parancsnokai gondolkodtak volna egy percig is, hogy elsüllyessék hajóikat abban az esetben, ha a győző megszegte volna az egyezményt és megkísérelte volna, hogy rátegye kezét hajóinkra? Olyan gyanúsítás ez, amely csupán abban az elképzelhetetlen esetben lenne igazolható, ha Franciaország árulást követett volna el; olyan kétkedés, mely lealacsonyítja azokat, akikben megfogant, miután Franciaország teljesen magára maradván a közös harcban, a végső összeomlásig harcolt, sőt feláldozta magát még a harcokon túl is, amikor szigorúbb feltételeket fogadott el csak azért, hogy biztosítsa magát, nehogy hajóhadát felhasználják egykor szövetségese ellen. Nem hihetjük el, hogy az igazi Anglia ágyuzni tudott volna a dunakerquei tengerészekre, egy hónappal amaz áldozat után, amelyet ezek a tengerészek Angliáért hoztak.

Engedje meg, hogy bemutatkozzam, Kéry István vagyok.

Kéry István nagyszerűen adta a meglepettet. Kata kezét nyujtott. Olyan valószínűtlenül furcsa, meglepetésszerű volt nekem mindez. Szíve megzavarodottan kalapált. Most csak arra törekedett, hogy előírás szerint adja a rutinos nagyleányt. Irén néni talán nem fogja újra azt mondani neki, amit az elmúlt napokban is: Az apácák sok mindenre megtanítanak, csak arra nem, aminek igazán hasznát veszed. Hogyan fogadtad tegnap a patikusékat?

— Parancsoljon helyet foglalni, mindjárt szölok a nénikének és hozok lámpát is.

A fiatalember közelebb húzta székét Katához és halk, könyörgő hangon szólt: — Tegye meg nekem, hogy ittmaradj. Nénikéjét, alig pár perce láttam. A hátulsó kapun ment a postamesterék felé. Lámpát pedig ne hozzon, hiszen halálos vétek volna ezt a gyönyörű estét elrontani. Vagy talán zavarom?

— Nem... nem, de hogy zavar, — hebegte a kisleány, akit Irén néni hirtelen távozása egyszerűen határozatlanná tett.

— Tessék helyet foglalni?

— Köszönöm, már régen ülök. — A férfi mosolyogva élvezte a leányka kedves zavarát. Ijesztő csend lett. Kata kendőjébe burkolódzva üldögélt, csak selyemharisnyás tinom lába folytonos mozgásából látszott, hogy milyen ideges.

— Maga, kedves Kata... — kezdte az idegen.

— Honnan tudja a nevemet?

— Itt a vidéken minden szép kisleány nevét föllik tudni... Nos, most maga bizonyosan azt hiszi, hogy én szemtelen tolakodó vagyok, aki csak valamilyen ürügyet kerestem, hogy ide bejöhessek. Hogy talán nem is a dotkor urat, Péter bátyámat kerestem. Ugye azt hiszi?

Kata halkán válaszolt.

— Nem, pillanatra se gondoltam, hanem kicélt szokatlan volt... De mi lesz most a betegével?

— Majd meggyógyul szegény.

— Mi baja van? Súlyos?

Kéry István egy ideig hallgatott, aztán így válaszolt:

— Nagyon furcsa betegsége van. Ezelőtt egy évvel meglátott egy fényképet. Egy bájos, gyönyörű, szöke leánykát ábrázol a kép, ábrándos kék szemmel, fején vadrózsakoszorúval. Azt a képet véletlenül elvitte magával. És ettől a pillanattól fogva kezdődött szegény ember fájdalmas betegsége. A képet megnagyvittatta, megfestette. Ott függ azóta is a szobája falán. Mert ez a szegény beteg nagyon egyedül volt... Azóta ketten vannak. Ő meg a kép. De a gyönyörű kis száj nem tud beszélni, fénylő szeme nem tud mosolyogni, csak egyre kisérti, huza, mágneszezi valami nagyon szép fájdalommal szegény ember sebzett szívét...

Kata csodálkozva hallgatta a furcsa beszédet. — De hát mért nem dobja ki a beteg azt a képet. Apám se tudna más orvosságot. Aztán utazzon el és phentesse beteg idegeit.

Kéry István felillantott. Már alig látta a leányt, csak a községét érezte. Fehér ruhája belesimult a veranda sötét háttérébe és István úgy érezte, hogy a fehér ruhából titokzatos áramok indulnak el a forró, mámoros nyári estébe és jóságos, puha meleggel fonják körül szívét.

De azért kitarátóan játszott tovább szerepét, mintha nagyon, de nagyon sajnálna betegét.

— Szegény beteg most már nagyon rosszul van. Az utóbbi napokban már enni sem tud. Most elhatározom, hogy orvost viszek hozzá.

— Eddig nem vitt?

— Az igazi orvos eddig nem volt itt. Télen a városban volt. A nyár elején valamelyik távoleső falun.

— Mondja, hogy hívják azt a specialistát?

... És akkor olyasmi történt, hogy Kata az ámulattól csaknem leesett a kicsi fonott székről. Mert Kéry István hozzáhajolt és szinte sugva mondta:

— A doktort Jeney Katalinnak hívják.

... Csend lett. Kata szívében hirtelen csodálatos, holdog világosság gyulladt. Egyszerű emlékezett. Tavaly tavasszal, mikor a husvét vakáció után visszatért az intézetbe, sokat hallott egy fiatalemberről, a szomszéd földbirtokosról, aki a rendelésből elcsente Kata fényképét. Jeney Péter nem kis bosszuságára. Még emlékszik, hogy apja Irén tantival vitatkozott a dolog felett. Ő harmadnap már indult vissza a városba, s így nem találkozhattak, pedig emlékszik. Irén

tanti írta, hogy valaki kétszer is kereste. Ő akkor nem sokat törődött a dologgal. Szívübeli utálta a kisvárost, minden ábrándos romantikájával együtt. És ime, most a régi ártatlan kis fényképlopás fellobbant előtte, mint mérhetetlen érzés és ellepte egész lényét. Mert megérezte, önkéntelenül, hogy ez nem szórakoztató szellemes mese volt, hanem gyönyörű, mély valóság. Egyszerre minden új lett körülötte. A zsongó csend, a páras este, a rózsák fáradt illata, az előtte ülő, fénylő szemű ismeretlen és mégis ismerős férfi... Mi történt vele? A nyári este súlyos teherként omlott a szívére, de úgy érezte, ezt a terhet gyönyörűség vinni.

És akkor odakintről éles autótűlök szólt meg. Kéry felállt. Odalépett a leányhoz és megfogta a kezét.

— A fénykép megmozdult — szölt. — Köszönöm Kata, hogy hazajött és meggyógyítja a szegény beteget. Most mennem kell. Holnap ilyenkor visszajövök. Addig Péter bátyám is hazajön. Ne haragudjék rám, hogy olyan furcsa voltam. En már ilyen vagyok. Az élet olyan szürke, közzönleges, hogy az embernek ki kell színeznie, fel kell bokrétaézni, hogy jobban gyönyörködhesse benne. Ez az este volt a legszebb az életemben.

Akkor lehajolt és hosszan megcsókolta a leányka kezét. Aztán elment.

Lux úgy kísérte boldog örömmel, mintha új gazdája után menne.

Kata ottmaradt egyedül az estével, kezén az első férficsók melegével és a távolodó után nézett. A kert végében felbukkant egy autó motorja és a reflektor végigporozta a kert halgató magányát. A fény egy pillanatra rásuhant a leányra és Kata úgy érezte, mintha egy csodálatos jelenés közepén állna. Mintha felgördült volna előtte az élet függőnye és neki végig kell játszania a szerepét.

... A távoli kuriából pedig idáig csengett barátjánéje szava: „Lesz egy pillanat az életében, amikor minden megváltozik. Elnemul a mult és felkiált a jövő. Ilyenkor mélyen hajolj a szívedre, mert ez az élet tavaszának legcsodálatosabb ideje...”

Jeney Kata, a logikusan gondolkodó, minden ábrándozást megvető leány, kitérta két karját és boldog sóhajjal ölelt bele az egyre sötétedő, illatos nyári estébe.

Nyolcperces légi csata a felhők között

— Elmondja egy német repülőtszest —

Az Északi-tenger egyik szigetén harcban álló német repülőezred legénysége örömmámorban úszik. Nem is csoda, hiszen egyik tisztjük ma ismét egy „Bristol-Blenheim” típusu nagy angol bombavető repülőgépet terített le. Ezzel már a második angol gépet lövi le és ugyanakkor a német raj az eddig lelőtt tíz ilyen típusu angol repülőgépek számát eggyel gyarapította. Ilyen eredményre természetesen büszkék lehettek és mindenekelőtt jogossá tette a legénység örömmámorát. Azonban a német vadászok még más okból is örvendeztek e napon...

— Csak hogy vége van már szigetünkön az eddigi idegesítő csendnek. — jelentette ki a raj parancsnoka. — ez az első ellenséges repülőgép, melyet a szigettől kiinduló vadászaink lőttek le, hiszen a múlt év december 18-iki nagy légiütközet óta az angolok erre mifelénk nem nagyon mertek mutatkozni.

Aki meg akarja érteni a német repülőtszestnek és vadászainak örömet, gondoljon csak arra, milyen türelmetlenül várták ok naponta az ellenség felbukkanását a láthatáron.

A német-öbölben vívott nagy légi csata alkalmával egy főhadnagy lőtte le az első repülőgépet. Ugyanakkor bajtársaival egyetemben, több géppel még egy másik angol gépet is üldözöbe vettek, azonban az angol gép az utolsó pillanatban lángbaborult és lezuhant. Ezt a fegyverténynt azonban egy repülőnek sem tudták be s így csak az egész repülőraj győzelmének tekintették.

Most azonban a német főhadnagy maga a második angol gépet lőtte le. Az összecsapást a következőkben beszéli el egy német lap harctéri tudósítójának:

Halálos bújócska a felhők árnyékában

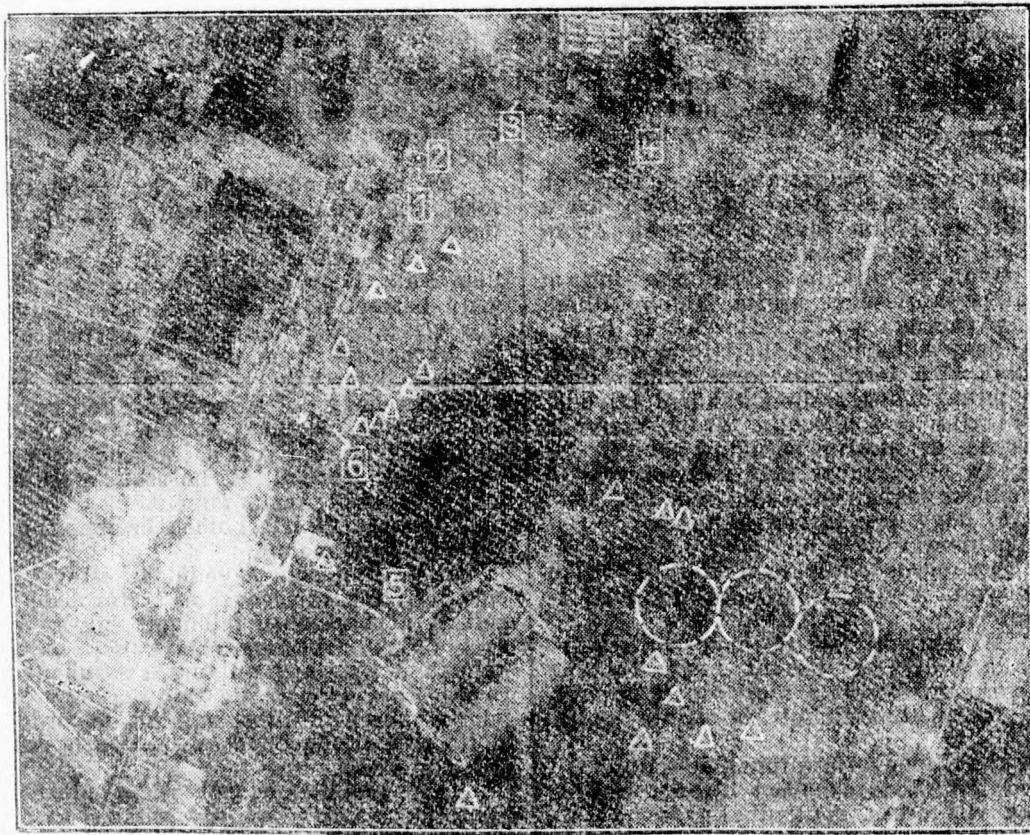
— Bajtársaimmal vagy 50 kilométerre voltam szigetünkől, északnyugati irányban. A látási viszonyok nagyon rosszak voltak. Mindjobban gyűlték a fekete felhők körülöttünk s

természetesen jó menedékkül szolgáltak számunkra. Egyszer csak észrevettem két felhő között két gyorsan haladó angol gépet. Azonnal megtámadtam mindkettőt. Az egyik hirtelen nagy ívben megfordult és egyenesen felém tartott, közben azonban eltűnt a felhők mögé. En géppel nem követtem őt: azonnal, csupán figyeltem itt-ott előtűnő árnyékát. Most kezdődött aztán a tulajdonképpeni bújócska. Hol be a felhőbe, majd ismét ki belőle. Végül is már oly közel jutottam az ellenséges géphez, hogy nyugodtan tüzelhettem rá. Az eredmény az volt, hogy az ellenség beszüntette tüzelését. Lehet, hogy szétlőttem gépfegyverét. En azonban még nem hagytam fel az üldözéssel. A második fordulóban feliből találtam az ellenség jobboldali motorját. Szerencsétlenül azonban csak mindössze 10 másodpercig égett, így folytattam az angol üldözését, míg egyszer csak elvesztette az irányt, kilépett a védő felhőtakaró alól s vad menekülésben zuhanó-repülésbe kezdett a tenger felszintje felé.

Lángbaborul az angol gép

Végül is ismét igyekezett a felhők felé. En is felhasználtam a kedvező alkalmat és célba vettem az angol bal motorját. Most a kitörő lángok egyszerűen ellepték az egész gépet. Az angol gép hamar megszabadult bombáitól és menekülő leszállást kísérelt meg. A gép már egy hatalmas lángtenger volt csupán, mikor elérte a tenger szintjét. Ennek ellenére a legénység mégis megmenekült. Jól láttam fentről, mint súlyed el az angol gép a tenger hullámaiban és mint úsznak az angolok a közeledő hajó felé, mely aztán felvette őket fedélzetére.

Az egész harc mintegy nyolc percig tartott. A harc egyrészt egy német vízirepülőgép is végignézte, míg néhány német csatahajó azt figyelte, mint zuhan le az angol gép. En magam nem tudtam sokáig maradni kikötőnk felett, mert gépem ablakai bepiszkolódtak. Az alatt lévők azonban meggyőződhetnek sikeremről, s mikor végre gépből kiszállhattam, a nagy ünneplésből láttam, hogy: *győztem!*

Ez az érdekes kép repülőgépről készült a Párizs mellett levő Villeneuve-Orley légikikötő bombázásakor. Az egyes jelzések a következőket jelentik: 1 és 2 számok: égő csarnokok, 3. nagy csarnok, amit teletalálhat ért. 4. kicsarnok, ennek a bejáratát érte bomba, 5. Hangár, 6. bomba is eltalálta. 6. felrobbantott és égő benzinkert. Az egyes háromszögek a sztrálingálódott repülőgépeket jelentenek.

Az egész országban szerdán, csütörtökön és pénteken lesznek a hústalan napok

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap július 21-én megjelent 2311-es számában közölt törvényrendelet országosan szabályozza a húsfogyasztás kérdését. Eszerint az egész országban ezentúl egyenesen szerdán, csütörtökön és pénteken lesz hústalan nap. Ugyanez a rendelet a vendéglők menüszerzését is szabályozza és azokon a napokon, amikor a húsfogyasztás megengedett, a vendéglők három ételt és kétféle sültet szolgáltatnak fel. Ugyanígy a hústalan napokon megengedett a máj, velő, füstölt hús, hideg felvágott stb. felhasználása.

Meghalt Marczali Henrik, a világhírű magyar történettudós

Budapestről jelentik: Nagy gyásza van a magyar tudományos életnek. Marczali Henrik, a nagy tudású és Európaszerte osztallan tekintélynek örvendő, kiváló magyar történész, hétéfőn hajnalban 84 éves korában elhunyt.

Marczali Henrik, a somogyvármegyei Marczali községben született 1856 április 3-án. Középiskolai tanulmányainak befejeztével a budapesti egyetemre iratkozott be s a bölcsészeti kar hallgatója lett. Történelmi tanulmányait ezután Párizsban, majd Berlinben folytatta. 1878-ban a gyakorló főgimnázium tanára, 1893-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagja, 1895-ben pedig a budapesti egyetemen a magyar történelem nyilvános rendes tanára lett s nyugalombavonulásáig a nemzedékek egész sorába öntötte át páratlanul mély és alapos tudását, 1912 óta a Történelmi Szeminárium igazgatója volt.

A kiváló tudós, akinek neve fogalom volt s akit méltán lehet a legtermékenyebb és legsokoldalúbb magyar történészinak nevezni, egész sereg értékes munkája jelent meg s nem egy műve német, sőt angol nyelven is nyomdai fényt látott. Rendszeresen dolgozott ezenkívül számos tudományos és történelmi folyóiratnak, lexikonok nem jelenhettek meg az ő nagyértékű közreműködése nélkül.

Marczali Henrik halála érzékenyen sújtja a magyar tudományos életet, amelynek egyik oszlopa és büszkesége volt. A nagy történelem-tudós temetéséről még nem történt intézkedés.

Pályázat kántortanítói állásra

A szalacsi római katolikus egyházközség pályázatot hirdet kántortanítói állásra.

A kántortanító kötelessége a katolikus iskola felsőbb osztályainak vezetése, örekes kántori teendők végzése, énekhar megszervezése, iskolán kívüli népnevelés, nevezetesen a nép mezőgazdasági ismeretekre való oktatása, az alakuló gazdakör vezetése.

Díjazása: két szobás-konyhás lakás, mellék-helyiségekkel, 12 méter tűzifa, az iskola-kert fele, 16 hold szántóföld, egy része kaszáló, készpénzben évi 18.000 lei, stóla jövedelem és államségély.

Pályázhatnak katonai szolgálatuknak elegendő telt, az államnyelvet jól ismerő férfi-tanítók. Gazdasági iskolát végzettek előnyben.

A szabályszerűen felszerelt pályázatok augusztus hó 10-ig a salacea-i plébánia hivatalhoz küldendők.

A plébániai hivatal a kántor-próba idejéről az alkalmas pályázókat kelő időben értesíteni fogja.

Az egy évre megválasztott kántortanítót, kifogástalan működés esetén egy év múlva véglegesíti az egyházközség.

A salacea-i (szalacsi) egyháztanács iskolaszék. (Jud. Sălaj.)

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: ALCATRAZ FOGLYAL
DORIAN: SENORITA.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 le.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Napholcz Pál nagyváradi-szatmári megyéspüspök a pápai nunciussal

Kolozsvár. Saját tud. Cassulo András, a Szentek romániai követe hétfőn délelőtt távbeszélőn magához kérte Napholcz Pál jezsuita atya, kolozs-monostori plébánost. Napholcz Pál hétfőn este elutazott Felső Tömösre, ahol a nuncius jelenleg tartózkodik. Hétfőn este már közvéleményre került, hogy Napholcz Pál püspöki kinevezésével kapcsolatban folytatott megbeszéléseket a nunciussal. Az új nagyváradi-szatmári püspököt szerdán várják vissza Kolozsvárra. Nagyváradi útiról, a szentelésről és a beiktatásról eddig még nem érkeztek hírek.

HARMINC MÉTER MAGAS VILÁGÍTÓ KERESZT LISSZABON MELLETT. Az 1509 méter magas *Fraga da Cruz* csúcsán egy harminc méter magas keresztet állítanak fel, amelynek érdekessége, hogy éjjelkor a bekapcsolt villanyáram segítségével világítják. A világító kereszt egy órán át igen nagy távolságra ragyogja be Lisszabon környékét.

Özvegy Szánthó Károlyné halála. Sepsiszentgyörgyön hosszas szenvedés után 67 éves korában elhunyt Szánthó Károlyné nyugalmazott körjegyző özvegye. Az elhunytat gyászolják gyermekei: Szánthó Vitus dr., sepsiszentgyörgyi ügyvéd, Szánthó László, az ismert temesvári templomi szobrász és iparművész, dr. Draskóczy Aladárné Szánthó Berta brádi vezető járásbíró özvegye és Szánthó Ferenc eszterleki körjegyző, valamint unokái. A temetés szerdán megy végbe Sepsiszentgyörgyön.

ÖTVENÓTFOKOS HŐSÉG AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN. Newyorkból jelentik: Hat nap óta óriási hőség pusztít az Egyesült Államokban. Ötvenötvenöt Celsius fokos hőmérsékletet mértek. Eddig huszonketten haltak meg hőségutóban.

Elindult a hollandiai gyermekek második nyaraló csoportja Tirolba. Hágából jelentik: Seyss Inguart, a holland területéket német főbiztos megjelent a rotterdami állomáson, ahonnan hétfőn indult el az Ausztriába nyaraló hollandiai gyermekek második csoportja. Ebben a csoportban 800 gyermeket küldtek Tirolba, míg a szerbati vonaton 200-an utaztak Salzkammergutba. Seyss Inguart a vonat elindulása előtt rövid beszédet intézett a holland gyermekekhez és szüleihez és kijelentette, hogy abban a reményteljes jövőben, amely Hollandia fiatalágára vár, ennek a fiatalágnak erősnék és egészségesnek kell lennie nemzeti feladatainak elvégzésére.

Elfogytak a belföldi levelezőlapok? Temesvár. Saját tud. Napok óta érezhetővé vált a belföldre szóló levelezőlapokban való hiány. Temesváron már alig akad dohánytözsde az utóbbi napokban, ahol belföldi levelezőlapot lehet kapni. Most aztán teljesen elfogyott a belföldi levelezőlap a városban, de ugylátszik, többhelyt a vidéken is. Dettáról például hétfőn jártak Temesváron és mindenütt kerestek belföldi levelezőlapokat.

Jármű hiánya miatt maradt el a gyermeknyaralattás. Temesvár. Saját tud. A város vezetősége már korábban elhatározta, hogy ezidén nem létesít gyermeknyaralótelepet a Fekete-tenger mellékén lévő Baliciban. A város ugy határozott, hogy száznegyven fiút, majd száznegyven leányt Karánszék közelében nyaraltat, ahol a városi tisztviselők számára van nyaralótelepe a városnak. Most aztán közölték, hogy a város gyermeknyaralattási akciója ezidén teljesen elmarad. A városháza utalnak arra, hogy a társasgépkecsi, amely máskor a vasúti állomás és hegyekben fekvő nyaralótelep között a forgalmat lebonyolítja, rekvirálás folytán nem áll rendelkezésre s így a gyermekek és vendégek napenkénti élelmiszerellátását nem biztosíthatják. Emiatt aztán teljesen el is marad a városi gyermeknyaralattás.

Új főnök a máramarosszigeti főposta élén, Máramarosszigetről jelentik: D. Scariatot, a máramarosszigeti főposta igazgatóját Bucurestibe helyezték át. A szigeti főposta vezetésével L. Uliciut, a szigeti vasúti állomás postahivatalának volt igazgatóját bízták meg.

Jugoszláv vendégek Budapesten és a Balatonnál. Budapestről jelentik: A magyar kereskedelmi és közlekedésügyi miniszterium repülésügyi osztályának vezetőit a múlt évben meghívták a jugoszláv repülésügyi vezetői, akik hivatalos látogatást tettek Belgrádban. Ezt a napokban viszonzták a jugoszláv repülésügyi vezető személyiségei és érkezésük egybeesett a jugoszláv-magyar légijárat jugoszláv részről történő megnyitásával. A jugoszláv vendégek a magyar kereskedelmi miniszteriumnak voltak a vendégei és megtekintették a magyar főváros nevezetességeit, elutaztak Bábólnára és a Balatonra is. Utjukra vitéz Héjjas Iván miniszteri osztályfőnök, a repülésügyi vezetője kísérte el őket. A jugoszláv vendégek kedden délelőtt 2 órakor utaztak el Budapestről a jugoszláv-magyar légi összeköttetés menetrendszerűen közlekedő repülőgépén. Bucsuztatásuk ünnepélyesen folyt le és elutazásuk előtt köszönetet mondtak a Magyarországon eltöltött kellemes napokért.

VASUTI SZERENCSETLENSÉG A SZENTGOTTHARDON. Bernből jelentik: A svájci távirati iroda közli, hogy a zürichi személyvonat a szentgotthardi vonalon egy teherszerelvényvel összeütközött. Az egyik vasúti kocsi felborult és ennek következtében több személy megsérült. A forgalmat átszállással bonyolítják le.

Légijárat Budapest és a magyar felvidék között. Budapestről jelentik: A magyar királyi posta a Magyarország és a felvidéki területek közötti forgalom meggyorsítása végett elhatározta, hogy Budapestről postai légi járatot indít Kassára és Ungvár felé.

NEGY EMBERT ÖLT MEG A VILLÁM BIHARMEGYÉBEN. Oradea. Saját tud. Hétfőről keddre virradó éjjel orkányszerű vihar vonult végig a megyén. A vihart villámcsapásokkal kísért záporos követte, amely több faluban emberáldozatot követelt. Így Felek községben a 20 éves Marian Mária és a 16 éves Bódis Floare szénné égett holttestére bukkantak reggel. A villámcsapás ölte meg őket. — Căbești községben egy Felecan Ecaterina nevű 6 éves lányt ölt meg a villámcsapás, míg Lazuri községben Purza Traian 36 éves gazdaember házába csapott be a villám és megölte a fiatal gazdát.

Máramarosszigeten is átvette a rendőrség vezetését a csendőrség. Saját tud. A belügyminiszterium rendelkezése értelmében Máramarosszigeten is átvette a rendőrség vezetését a csendőrség. Az egyesített intézménynek Varo Alex csendőrőrnagy a parancsnoka, míg a megyei és városi állambiztonsági hivatal főnöke Muresan Traian eddigi rendőrfőkapitány lett. Az átszervezéssel kapcsolatosan a rendőrségi ügyosztályokat a népszerűségi és katonai ügyosztályon kívül, a csendőrség épületébe helyezték át, míg a felszabadult rendőrségi helyiséget laktanyává alakították át.

Tevdésből víz helyett marószódát ivott és meghalt egy menyasszony. Kolozsvárról jelentik: Különös szerencsétlenség történt Kolozsváron a kétvízközi városnegyedben. Jozefina Baciu munkásné otthon vizet akart inni s tévedésből ecetben feloldott marószódát ivott, amit anyja butortisztítás céljából készített elő. A meztök azonnal a klinikára szállították, a szerencsétlen fiatal nő azonban már nem lehetett segíteni és rövid szenvedés után meghalt. Tragikus körülmény, hogy a szerencsétlenül járt munkásnőnek két nap múlva lett volna az esküvője.

Az április elsején feladott, de már előzőleg vásárolt áruk kétszázalékos adója. Temesvár. Saját tud. A kétszázalékos adóhelyeg ellenőrzése során az ellenőrző közegek több cégnek kifogást emeltek amiatt, hogy a március 30-án eladott és számlázott, de csak április 1-én szállított áru után nem rótták le a kétszázalékos adót. Az ellenőrző közegek ilyen esetekről bírósági jegyzőkönyvet vesznek fel s arra hivatkoznak, hogy ezek az eladások pénzügyminiszteri rendelet értelmében bélyegkötelesek a Kereskedők Egylete most felhívta tagjainak figyelmét erre a körülményre. Az egyesület közölte egyben, hogy mivel ilyen esetben úgy a vétel, mint az átadás április 1-éig megtörtént s a miniszteri utasítás szövege is úgy szól, hogy az április 1-e utáni szállításoknál kötelező a bélyeg ierővéssé — az egyesület kérelmére a Temesi Kereskedelmi Testületet Szövetsége táviratilag kereste meg ebben az ügyben a pénzügyminiszteriumot. Kérte a szövetség, hogy az április 1-én feladott, de már azt megelőzően számlázott árukat mentesítse a kétszázalékos nemzeti védelmi adó alól.

Feljegyzések

Szokatlan az a feljegyzések rovatában, hogy letárgyalt ügyek következményeire visszatérünk, különösen, amikor valaki nagyon találva érezte magát egy-egy megállapításban és a szenvedélyes harag minősíthetetlen személyeskedésre és neveltséges kapkodásra indította. A harag nem jó tanácsadó és a szenvedély sohasem volt jó kocsis. Ha pedig valaki sokáig gyűjti magában a mérget és a kéréllhetetlen igazság a magabaszállásánál egyebet nem tud tanácsolni, akkor meggondolatlan lépésekre ragadtatja magát.

Igy értjük meg az egyik aradi újság főmunkatársának július 24-i szerkesztői üzenetét, amelyet a „feljegyzőnek” címez. A szerkesztői üzenet már külső formájában is szokatlan: túl hosszú és aláírt kezdőbetűk virítanak alatta. Tartalma: nagy gondnal összeharagított kényszeredett mellémagyarázások, utszéli hangnemből odavakart személyeskedések, nyilvánvaló tévedések és valótlanosságok, ügytelenül beállított és még ügyetlenebbül sikerült öndicséreteik.

Ennek a „szerkesztői üzenetnek” az elkövetője mindegyre azt mondja, hogy a feljegyző megkapta a választ a multban és „megkapja most is”. Tehát válasznak készült. A feljegyző tudomásul vette és megjegyzi, hogy az üzenő v. e. urat nem ismeri, vele sohasem levelezett és a történetek után nem is óhajt vele levelezni. Amikor a feljegyzések rovatában szóva tette magyar kisebbségi életünknek azt az el nem hallgatható veszedelmét, hogy az eddig is felmérhetetlen kárt okozó zsidó érdekeltségű magyarnyelvű lapokat arra vállalkozó diszkeresztényekkel akarják átmenteni a csendesebb jövővébe, akkor egyedül csak arra gondolt, hogy ez lelkiismeretlen merénylet és visszavetelés keresztény magyar népünk eddig is túlságosan igénybevett türelmével szemben. Nem a feljegyző hibája, hogy v. e. urat nagyon érzékenyen érintette ez az őszinte szó és egyáltalán nem tehet róla, ha a védekezés tulbuzgó hevében még az is felfigyel kapkodó és tehetetlen védekezésére, aki ilyen oldalról nem ismerte és aki lehetetlennek tartotta, hogy magyar ember ilyesmire vállalkozzék.

A feljegyzések rovata nem arra való, hogy személyes ügyeket teregezzünk ki benne. Eppen azért megjegyzés nélkül megyünk el a durva sértegetések és személyeskedések mellett. Aki ilyesmire ragadtatja magát, az amugy is számalomraméltó figurája annak a közéletnek, amely annyira elővigyázatlan volt, hogy magáraszabadította. Ha megjegyzéseinkben mégis szó esett az üzenő v. e. személyéről, azt egyeztetünk lehetőleg elvonatkoztatva, csak a jellem szempontjából megtenni. Nem az ő személye volt és van az ügy középpontjában. Kár is volt azt neki egy pillanatig is így tekinteni és még nagyobb hiba volt az ezzel kapcsolatos önreklám megeresztése. A kérdés lényege ma is az és holnap is az lesz, hogy az erdélyi magyarnyelvű sajtó üzleti berkeiben tisztességesnek éppen nem mondható „átmentési manőverek” folynak. Aki ezekben a manőverekben tevékeny szerepre vállalkozik, az számíton arra, hogy ezt a szerepet nem lehet sem elhallgatni, sem eltakarni, sem akármilyen védszárny alá helyezni. Az átmentési manőverek veszedelmes jelenségre egyébként már akkor rámutattunk, amikor annak aradi jelentése még ismeretlen volt előttünk. Azt sem tudtuk, hogy v. e. urat fogja először érinteni a kellemetlen igazság. Amint hogy arra sem számíthatunk, hogy még tovább tartott ez a folyamat.

Végül még néhány szót. Nem tartozik ugyan a kérdéshez, de v. e. ur jónak látta megemlíteni (nyilván sértésnek szánta), hogy a macskazug szót nem érti. Erről igazán nem tehetünk. Ha olvasta volna Frohászka püspök könyveit (pedig éppen erre hívatkozik), gyakran találkozott volna nemcsak a zsidókerdésrel, hanem ezzel a szóval is. A szó egyébként jól érthető és pontosan fedi azt a fogalmat, amelynek kifejezésére használtuk. Az üzenetből az is nyilvánvaló, hogy a feljegyzéseket is megértették azok, akikhez akaratlanul is szölkak. (k. n.)

Kigyulladt a gépkocsi, — valameányi utas sérteletlenül szabadult meg. Bucurestiből jelentik: Az egyik társasgépkecsi, amely Bucuresti-Targoviste között bonyolította le a forgalmat, az esti órákban a chit'iai országúton menetközben kigyulladt. Az utasok között nagy reméllet keletkezett, azonban valamennyi sértetlenül jutott ki az égő gépkocsiból. A gépkocsivezető és a helyszínre kiérkező tűzoltó osztag parancsnoka az oltási munkálatok során égési sebeket szenvedett.

Lezuhant a tetőről — meghalt. Temesvár. Saját tudósítónktól. Németh Mihály hatvankilenc éves munkás a Gyár városban egy tetőzet javítási munkálatai közben lezuhant a háztetőről és koponyatörést szenvedett. Némethet a kórházba szállították, ahol most meghalt.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Még mérsékelt szél, a nyugati megyékben zivatar. A hőmérséklet tovább emelkedik.

MEGBÜNTETETT KERESKEDŐK. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári pénzügyigazgatóság a múlt héten ellenőrző szemlét tartott a kolozsvári üzletekben, hogy a nemzetvédelmi adó befizetését ellenőrizze. Az ellenőrző közegek harmincöt kihágási jegyzőkönyvet vettek fel és ugyanannyi kereskedőt büntettek meg. A kihágási jegyzőkönyveket jóváhagyás végett felterjesztették a pénzügyminiszterhez s ha jóváhagyja, a kereskedők neveit nyilvánosságra fogják hozni. — Sulyos ítéletet hozott tegnap a kolozsvári uzorabíróság: 25 ezer leire büntette Nicolae Tiro zöldségkereskedőt azért, mert a burgonyát drágán hozta forgalomba és árújának beszerzéséről nem tudott számlát felmutatni.

Halálos áldozata is volt a bántási viharok. Temesvár. Saját tud. A minapi viharok, amely Temesváron és környékén jelentős károkat okozott s tudvalevően a püspöki székesegyházat is megrongálta — mint most kitént — halálos áldozata is volt. A vihar a temesvári nagy-pályaudvaron letépte egy toronyszerű építmény tetejét. Ez az építmény, a pályaudvari fűtőház közelében, a mozdonyok szénrel való ellátására szolgál. A vihar idején az építmény közelében foglalatokodott egy Marga Constantin nevű fiatal vasutas. A leszakadt tetőzet a munkásra zuhant, aki gerinctörést szenvedett. A súlyosan sérült vasutast a kórházba, majd rokonaihoz, a szörénymegyei Körtvélypatakra szállították. Marga Constantin, a szerencsétlenül járt vasutas most belehalt sérüléseibe.

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Sorozatos balesetek a bányavidéken. Nagybányai jelentés szerint: Sulyos baleset érte Bargoianu Demeterné 41 éves nagybányai munkáscsaszonyt. A késő esti órákban a kültelken levő lakására tért haza a hegyeken keresztül és a sötétségben, a keskeny hegyi uton nem vette észre, hogy egy mélység mellett halad el. Ideérve egy farönköben megcsuszott és a mélységbe zuhant. Csak reggel tért magához és ekkor segítségért kiáltott. Beszállították a nagybányai munkáskórházba, ahol megállapították, hogy sulyos kar- és kettős bordatörést szenvedett. — Rogoian Gheorghe 17 éves munkás farakás közben leesett a kocsi tetejéről és balkarját törte. — Oricico Stefan 42 éves veresvízi munkásnak egy kőtomb zuhant a jobb lábára és nyílt törést szenvedett. — Jurici Alexandru fernezelyi kohómunkás az olvasztó kemence mellett eszméletlenül esett össze. Beszállították a munkáskórházba, ahol megállapították, hogy ólommérgezést kapott.

NADÁNYI ZOLTÁN MEGZENÉSITETT VERSE — FILMEN. Budapestről jelentik: Polgár Tibor, a magyar rádió népszerű karugya eddig legnagyobb sikerét a Halálos tavasz című Zilahy Lajos-film nagy slágerével az „Ez lesz a vesztünk” című keringővel aratta. Most az agyonkoptatott és igen szép dal után a második Zilahy-filmhez, a „Hazajáró lélek”-hez komponált Polgár egy új sláger, amely valószínűleg ugyancsak nagyon népszerű lesz. A Nadányi Zoltán versére komponált dalt a filmen ugyancsak Karády Katalin adja elő és így kezdődik: Nincs vége még, nincs vége még, az a csók még vérünkben ég. Nadányi Zoltán nevét jól ismerik olvasóink, nem egy finom, hangulatos táncját közöltük már.

Rövid hírek a Tisza-Iza mentéről. Máramarosziget. Saját tud. Dr. Marina Mihály volt megyefőnök, a királyi helytartóság megbízásából Bratan Gheorghe ezredes-megyefőnökkel a megye területén felülvizsgálatot tartott. Megállapították, hogy a községekben nagy a kukoricahiány és így nagyobb mennyiségű terményt kellene kiosztani. — Máramaroszigeten nagy cukorhiány tapasztalható, mert az eddigi cukorkészlet teljesen kifogyott és az érkező újabb áru a város szükségletét egyáltalában nem fedezi. Eltűnt a cukor és nagy utána járással kaphat a logyasztó egy-egy negyedkiló cukrot. — A megye területén, de különösen Máramaroszigeten és az izai járásban tetemes kárt okozott a felhőszakadászerű eső. — Máramaroszigeten a villamos műveknél eszközölt javítás munkálatok miatt kedden és szerdán a nappali áramszolgáltatás szünetelt.

Leégett az égerháti gőzmalom. Szatmárról jelentik: Az elmúlt éjjel kigyulladt és leégett Egerháton Frenkel Adolf gőzmalma. A tűz oka egyelőre ismeretlen. A leégett malom biztosítva volt.

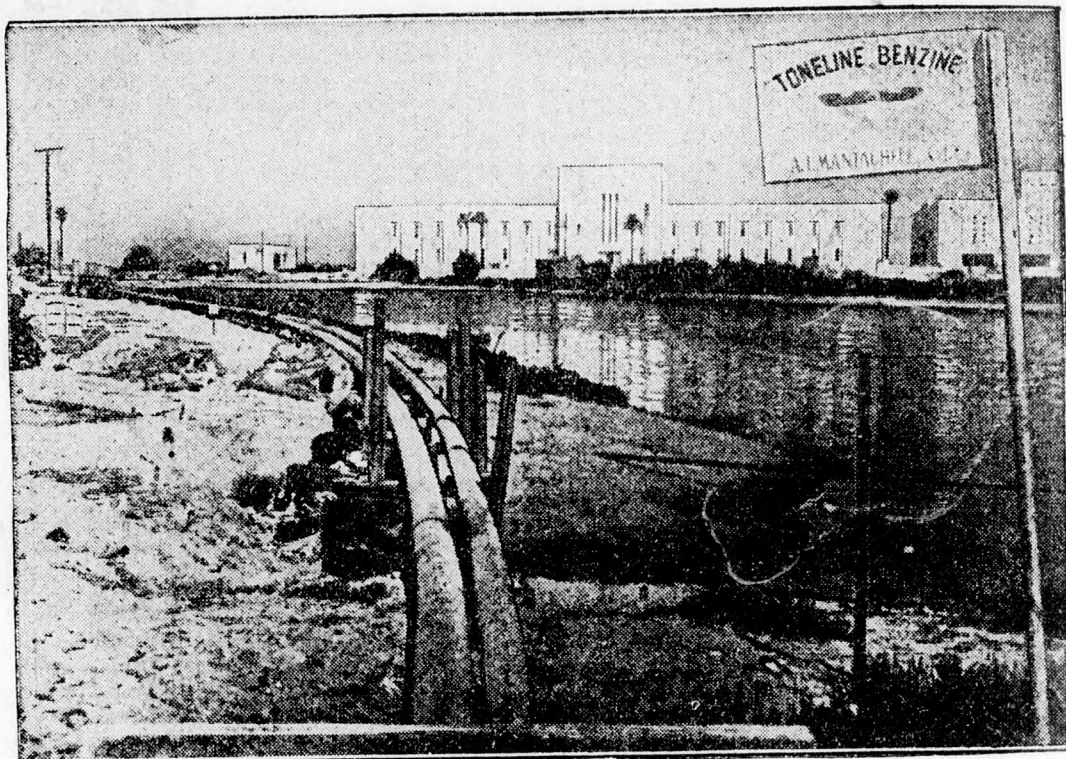
JULIUS 25-IG BIRSÁGMENTESEN RENDEZHETŐK A FIZTÉSEK UTÁN JÁRÓ ADÓTARTÓZÁSOK. Kolozsvárról jelentik: A pénzügyminiszterium rendeletére szigorú ellenőrző eljárás indult annak megállapítására, hogy a cégek pontosan befizették-e a fizetések után járó és tőkekamatadókat. A késedelmes befizetés teljesítésére, birságmentesen, 1940 július 25-ig heladékat adtak abban az esetben, ha eddig kihágási jegyzőkönyv nem volt felvéve. A befizetéshez pénzügyminiszteri engedély nem szükséges.

Lezuhant az állványról. Temesvár. Saját tud. Bill Antal tizenkilenc éves gyarmati kőművessegéd a városban dolgozva, az emeletnyi magasságú épületállványon hirtelen rosszul lett. Közvetlenül lezuhant. Belső sérüléseket szenvedett és ezenkívül kezén, lábán s teste több részén megsérült. A mentők kórházba szállították.

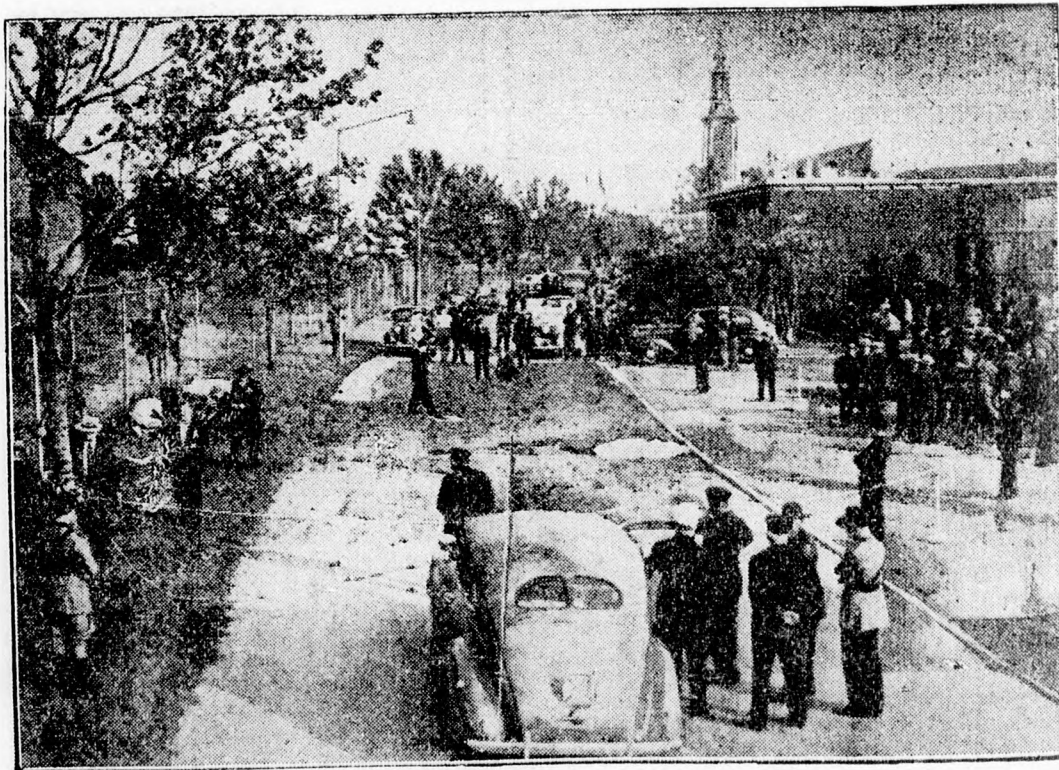
NAGYARÁNYU TŰZVÉSZ EGY SZLOVÁK FALUBAN. Pozsonyból jelentik: A szlovákiai Unterrauschenbach községben katasztrófális tűzvész pusztított. A helység valamennyi épülete leégett és csupán a templom és az iskola menekült meg a pusztulástól. A kár rendkívül nagy. A tűz kitérésének okát még nem tudták megállapítani.

Körözött zsebtolvajt fogott el a nagybányai rendőség. Nagybányáról jelentik: Rednik Petru máramarosmegyei földműves pár nappal ezelőtt Nagybányára érkezett bevásárlás végett és itt betért egy kocsmába ebédelni. Ebéd közben egy ismeretlen ember telepedett le mellé, akinek eltávozása után vette észre, hogy pénztárcája 4300 lei készpénzzel együtt eltűnt. A megadott személyleírás alapján a rendőség megindította a nyomozást és sikerült is a tettest Serban Vasile foglalkozás nélküli egyén, többszörösen büntetett zsebtolvaj személyében elfogni, akinél a pénze egyrészt meg is találták. Találtak még nála különböző iratokat és értékeket, amelyekről nem tudott számot adni. Ezek valószínűleg szintén lopásból származnak. Kihallgatása után Serbant átadják az ügyészségnek.

Képek a nagyvilágból

A Mossulból kiinduló, sokszázkilométer hosszú csővezeték, amelyik Haifa kikötőjébe vezet a petroleumot és benzint. Ennek a csővezetéknek az utolsó szakaszát most az olaszok eredményesen bombázták.

Nemrégiben bomba robbant Newyorkban a vilákiállításán, az angol pavillonban. Egy rádiókészüléknek minősített csomag— amit azonban már odaérkezéskor gyanusnak találtak, — épp akkor robbant fel, amikor két rendőrtiszt el akarta szállítani. A két rendőrtiszt meghalt, több jelenlevő megsbesült.

Adóleírásnak van helye az üzleti tevékenység megszüntetése esetén

Bucurestiből jelentik: Fontos kérdést képez, hogy cégtörés esetén mi történik az adótervezéssel. Gyakran megtörtént ugyanis, hogy egyes személyek új cég alatt folytatták tevékenységüket és nem fizették ki tartozásaikat, viszont az is előfordult, hogy cégtörés esetén a pénzügyi szervek nem voltak hajlandók törölni a már kirótt adókat, minek következtében az érdekeltek a bírósághoz folyamodtak, ahol helyt adtak panaszuiknak.

A pénzügyminisztérium a kérdés megvizsgálása után most úgy döntött, hogy adótörést lehet eszközölni minden olyan esetben, mikor a kereskedelmi és ipari cég hitelt érdemlően bizonyítja, hogy valóban megszüntette tevékenységét és ennek az adóleírásnak akkor is helye van, ha a kérelmező a cégtöréssel szülő bizonyítványt be nem mutatja.

A rendelet értelmében az adóleírás annak a hónapnak első napjával kezdődik, mely hónap a leírásra vonatkozó kérvény benyújtása után következik.

Az üzlettevékenység teljes megszüntetését a pénzügyigazgató személyesen és szigorúan ellenőrizi és szabálytalan leírásért személyesen felelős.

Átszervezik a pénzügyi ellenőrzés eddigi rendjét

Augusztus 1-én lép életbe az új rendszer

Kolozsvárról jelentik: Az „Argus” című lap a pénzügyminisztérium rendeletét közli, mely a pénzügyi ellenőrzést a minisztériumban központosítja. Az összes vezérelőnök és kerületi ellenőrök augusztus elsejével egyetlen ellenőrző testület kebelébe tartoznak, munkacsoportokba osztva, melyek előzetesen megállapított és titokban tartott munkaprogram szerint váratlan kiszállások útján a helyszínen dolgoznak. A helyszínen kiszállt ellenőrök kötelessége az is, hogy az adózók rendelkezésére álljanak, meghallgassák panaszait és a lehetőség korlátain belül nyomban elintézzék a panaszokat. Az adózók meghallgatása csupán az erre a célra kitűzött időben és kizárólag a helyszínen kiszállt ellenőrök vezetője részéről történik.

Az ellenőrző testület tagjai szemléjük eredményéről és a pénzügyi szolgálat hiányairól időnként jelentést tesznek a pénzügyminisztériumnak.

Az ellenőrző testületnek a helyszínen kiszállt tagjai az összes adókövetéseket felülvizsgálják. Ugyanakkor a felelősségi eljárás alatt lévő ügyekbe is betekintenek és ellenőrzik a kincstár érdekeinek védelmére hivatott szervek munkáját. Ellenőrzik azt is, megértették-e a miniszteri utasításokat és helyesen folyik-e az adobehajtás? Szükség esetén a szak tudás tökéletesítése végett az alárendelt pénzügyi közegeket kioktatják.

Augusztus 1-vel a pénzügyi ellenőrzés jelenlegi módja megszűnik s a regionális, valamint kerületi ellenőrző rendszert megszüntetik.

Egy olasz orvos érdekes könyve

Részlet dr. Andrea Majocchi: „Egy sebész élete” című könyvéből. Olaszból fordította: Heltainé Szenek Olga

(Harmadik közlemény.)

A iertőben

Néha még a börtönnél is szegényesebb helyre is elhívtak. Egy éjjel hosszas csevegésre ébredtem s az ajtónyitó szolgál bosszusan sugta fülembe:

— Micsoda alak van itt, doktor úr! és sietni kell, mert súlyos esetről van szó! — ezzel átnyújtotta a bába névjegyét, melyen ez állt: „szíveskedjék azonnal jönni, igen súlyos elvérzésről van szó”. Gyorsan felöltöztem és kislétem. Az ajtó előtt várt rám az üzenet átadója... egy leirhatatlan külsejű boszorkány, amelynek csak ott lehetnek, ahova elindultunk... egy sötét kis mellékutca nyilvános házában...

Kocsiba szálltunk s az úton elmondta, hogy a „ház” éppen tele volt látogatókkal, mikor egy ilyen lányra rájött a vérzés. Az előhívott szülésznő minden tőle telhetőt megtett, de hiába... s így kérték egy szülész segítségét. Tegyek meg mindent, ő busásan fog fizetni. Ezalatt megérkeztünk egy kis rozsdás vasajtóhoz. A folyosón leirhatatlan szag csapott meg. Felsiettem a lépcsőn s egy nyitott ajtón át beléptem egy helyiségbe, ahol dohányszag és tükrök között minden korból való férfiakat és félmeztelen nőket láttam, mindezt retentő zür-zavar, kiabálás, sikoly és káromkodás közepette... A helyiség és alakjai: — maga volt a fertő...

Aztán betértem egy kis szobába.

Az ágyon fiatal és még özép nő feküdt félmeztelenül. Arca halálsápadt lenne, ha a vastagon rákent festék nem takarná. Arcán és száján ez a sok festék retentő kontraszt volt testével, mely a nagy vérvesztéstől egész krétafehér volt már, valóságos hullaszínű.

A falakon át durva férfinevetés, részeg kiáltások hangzottak át. Megborzadtam az orgia és halál ellentétén, ebben a bódító illatárban. A szobában néhány megrémült „társnő” állt az ágy körül, — szorongó rémülettel figyelve munkámat. Szó nélkül fertőtlenítettem és gyorsan végeztem mentőmunkámat. A fiatal nő nem beszélt, semmi életjelet nem adott magáról. A műtét végeztével és a vérzés elállítása után vizinjekciókkal térítettem magához az elalélt teremtést, aki alig hallhatóan csak ennyit mondott: „Papot!” — aztán újra eszméletét veszítette. Valaki papért futott tehát, én még jó ideig ott maradtam, míg meggyőződtem arról, hogy a veszély elmúlt, utasítást adtam, aztán összeszedtem műszereimet és eltávoztam.

A ház ezalatt kiürült és elcsendesedett.

Odakinn sötét volt még és amint a kis vasajtón kiléptem az utcára, — fekete árnyékkal találtam szembe magam.

Egy késői látogató? Vagy valami utonálló? Önkéntelenül hátraléptem, de akkor láttam,

hogy nincs mitől tartanom. A pap volt, akit hívtak és kérdőleg nézett rám e visszataszító helyen.

— „Tisztelendő uram, orvos vagyok, — mondtam neki, — a hely elretentő, ahol vagyunk, de önre nagy szükség van itt. Az én munkám véget ért, de az öné most kezdődik. Lépjen be... a lépcső jobbra van, első emelet a folyosón... jó éjszakát!”...

A pap belépett, — egyebet nem tudtam meg...

Húsz évvel később

Már a milánói Nagy Kórház igazgató-főorvosa voltam, — midőn egy napon súlyos beteg került elém. Egy éltet asszony volt, látszott rajta, hogy valaha szép lehetett. Alig bírt mozdulni a fájdalomtól. A legkritikáls tumorok egyike éktelenítette el, — amely meglepően óriási méretű volt és igen kétséges volt az operáció sikere. Megvizsgáltam, de igen kevés reménnyel adtam meg az utasításokat a műtétre; az asszony nem szólt semmit, nem panaszkodott és nem rettegett, csak merően nézett reám, állandóan reám. Már távozóban voltam, midőn arra kért, hogy én operáljam meg!... Oly esdve nézett szemembe, hogy nem tagadhattam meg kérését. A folyosóra lépve egy fiatalember jött felém nagy tisztelettel és reszkette így szólt:

— „Uram, az én anyám az, akit megvizsgált, mentse meg őt nekem! Nincs senkim a világom csak ő, aki agyondolgozta magát értem. Két hónappal ezelőtt végeztem el a kereskedelmét, most kerültem állásba és itt volna az ideje, hogy jó anyámat eltartsam, miután ő éjjel-napal értem dolgozott, hogy felnevelhessem...” — A meghatottságtól szólni sem tudtam és másnap aggódva és kettőzött gonddal fogtam a veszélyes műtétet. A műtő tele volt orvosokkal... az asszony csendesen feküdt a boncaszalon, teljes nyugalom és bizalom ömlött el arcán, de mielőtt a gázmaszkot rá tették volna, hogy elaltassák, tekintetével megkeresett és nézett, nézett... míg el nem aludt.

Pár perc múlva kiemeltém a méhtumort, — elszörnnyüködtem a hatalmas daganat láttán, de az asszonyt megmentettük.

Felgyógyult és két hét múlva megerősödve hagyhatta el a kórházat. Távozása előtt súlyos beteghez hívtak és így nem voltam jelen, midőn boldog fiával elment... pedig az a perc, midőn a tiszta halálkönyv csillog a páciens szemében, az a perc az orvos legtitosabb öröme...

Midőn visszatértem, egy levél várt rám, az asszony írta. Gondoltam, — hogy néhány halás sor lesz a levélben, de amint kinyitottam, süriin teleírt négy oldal táru elém és e négy oldal többet jelentett minden halálnál, e négy oldal maga az Isten útja volt előttem...

Az asszony volt az a szerencsétlen lezüllött leány, akit 20 évvel ezelőtt az elvérzéstől menttettem meg azon a hideg éjjelen. Leírta, hogy egyszer hitt valakinek, akitől fia született. Családja eltaszította, csábítója elhagyta, a fiút árvaházba adta, ő maga meg egyre lejjebb süllyedve a lejtőn, bekeült a mooskos lebuja. Én menttettem meg az életét, a pap pedig a lelkét.

A pap, — hála neki, — azon az éjjelen, midőn a halálból tért vissza, úgy a lelkére beszélt, hogy két hét múlva elhagyta a szegénytanját, — mosott és surolt, hogy gyermekét kiválthassa s hogy aztán érte becsületesen dolgozhassék. A legnagyobb önfeláldozással nevelte fel fiát s már jó ideje érezte, hogy beteg, de a fiának el kellett végeznie iskoláit... a jó gyermek ezelőtt két hónappal érettségizett és állást is kapott. Az Isten megjutalmazta hát, hogy visszatért az egyenes útra. Itt pedig felismert engem és abban is Isten akaratát és irgalmát látta, hogy másodszor is én mentettem meg az életét. Most boldog a fiával és ezután fejezte ki a halálját irántam és a pap iránt...

Isten útjai ilyen kiszámíthatatlanok és le kell borulnunk bölcsessége és végtelen irgalmá előtt...

RHEUMA
ISIAS
ANGOLKÓR
SKROFULA

NŐI BETEGSÉGEK
CSONT TUBERKULÓZIS
DERÉKFÁJDALMAK
ÁLTALÁNOS GYENGESEGBEN

szenvedők biztos gyógyulást kapnak a

Carmen-Sylva-i

Grand Hotel Movila és Hotelul Băilor (Fürdő szálló)

olcsó áru pausálkurái által.

20 nap 14 meleg iszapfürdővel, összes taxákkal

Lei 7.000.- és 8.300.- (esetleg 2 személy 10 napos kurával.)

Felvilágosítás és jegyfuzetek kaphatók lapunk kiadóhivatala, Regale Carol II, No. 5 utján. Csakis hozzánk forduljon jegyfuzetekért.

A szovjetunió parlamentje augusztus elsején határoz a balti államok és Beszarábia új közjogi helyzetéről

Az észt államelnök lemondott

Moszkvából jelentik: A szovjet-rádió jelentése szerint a szovjet legfelsőbb tanács augusztus elsején ül össze hetedik ülésre. Ezen döntenek a Balti-államok csatlakozásáról és Beszarábiának a moldovai köztársasághoz csatolásáról.

Revalból (Tallin) jelentik: Miután az új alkotmány kidolgozására bizottságot választottak, *Ware* észt miniszterelnök a kamarában nyilatkozatot tett. Ennek során bejelentette, hogy a kormány befejezettnek tekinti feladatát és lemond. A kamara bizalmat szavazott a kormánynak és megbízta mindaddig az ügyek vitelével, míg az új alkotmány alapján új kormány alakul. Az elnök ezután közölte, hogy az államelnök az új rendre való tekintettel felmentését kérte. A kamara teljesítette a kérését és a miniszterelnököt bízta meg az államelnök teendőinek ellátásával.

Amerika továbbra is elismeri a balti államok követelt.

Washingtonból jelentik: Sumner Welles helyettes külügyminiszter a távollevő Hull külügyminiszter helyett nyilatkozatot adott az újságíróknak. Kijelentette, hogy a három Balti államnak a szovjet unióhoz való csatlakozása ellenére Amerika továbbra is elismeri a három állam Washingtonban akreditált követelt.

A beszarábiai és északbukovinai németek áttelepítése a német birodalomba

Moszkvából jelentik: A szovjet fővárosba német bizottság érkezett, hogy tárgyalásokat folytasson a beszarábiai és északbukovinai németeknek a német birodalomba való áttelepítéséről. A küldöttség vezetője *Höldecke* főkon-

zül. Moszkvába érkezett *Lorenz* főcsoportvezető is, aki résztvesz az első megbeszéléseken.

Churchill kormánya hivatalosan elismerte Benes kormányát

A volt négus kormányát is életre hívták. — Az olasz sajtó gúnyosan ír a „legyőzhetetlen hármasszövetség”-ről

Rómából jelentik: Az olasz lapok gúnyos megjegyzésekkel kísérik azt a bejelentést, hogy Churchill kormánya hivatalosan elismerte Benes cseh kormányát. A *Messageo* megjegyzi, hogy Benes és a volt négus az utolsó ütközés Churchill kezében. Az alsóház nagy csodálkozással fogadta Churchillnek a Benes-kormány elismerésére vonatkozó bejelentést, mert Churchiltől a jelen pillanatban az angol problémára vonatkozó, nagyfontosságú kijelentéseket vártak.

A *Popolo di Roma* szerint Anglia azért gyújt maga köré újabb szövetségeket, mert abban az ábrándban szeretné ringatni magát, hogy egy koalíció élén áll. Ezzel függ össze az új Benes-kormány kinevezése és Hailé Szelesszié elismerése. A volt négus már odáig megy, hogy felhívásokat kezd intézni a világ népeire. Anglia tehát, hogy elvesztette Franciaországban szövetségét, most egy

„legyőzhetetlen hármasszövetséggel” akarja magát kárpótolni.

Megkezdődött Gibraltár polgári lakosságának elszállítása.

Londonból jelentik (Reuter.) Gibraltár polgári lakosságának elszállítása megkezdődött. 15 ezernél többre becsülik azoknak a számát, akiket a hét végéig elszállítanak. Hivatalosan közlik, hogy azok, akik nem tesznek eleget a behajzási parancsoknak, 100 font pénzbüntetésre és három hónapi elzárásra ítéltetők.

Japán sajtóvélemény szerint most már a fegyvereké a szó.

Tokióból jelentik: Az *Asahi* című japán lap *Hulifax* angol külügyminiszter beszédével kapcsolatban azt írja, hogy az angol külügyminiszter állásfoglalása előre látható volt és most már a fegyvereké a szó.

Az angol sziget katonai felkészültsége

A londoni vezető lapok a védekező képesség elégtelenségéről

Stockholmból jelentik: A Svéd Távirati Iroda londoni tudósítója közli, hogy Anglia az őszig 3 és félmillió főnyi katonát akar fegyverbe szoktatni. Most azonban még nem tudják, hogy ezt a katonaságot hol szállásolják el. A békeleltámra méretezett kaszárnyák 250 ezer főnyi katonaságot tudnak befogadni. Az egész brit szigeten a most gyorsan felépített barakkokban 50 ezer embert tudnak elhelyezni. Tehát még 2 millió 750 ezer katona elhelyezéséről kell gondoskodni. Erre a célra a szállodák, penziók, gyülestermek, mozgósínházak és egyéb középületek helyiségeit szemelték ki, de tervbevételek magánlakások igénybevételét is, ami még Anglia történelmében eddig elő nem fordult.

A svéd körökben feltűnt, hogy az angol sajtó most több háborús hangulattal ír, mint egy héttel ezelőtt, közvetlenül a Churchill jú-

lius 14-iki vasárnapi rádióbeszéde után. Akkor a közlelmezési miniszter, lord *Beaverbrooks* lapja, a *Daily Express* ilyen megjegyzéseket tett a Churchill beszédére:

— Semmit se ér az arról való beszéd, hogy házról-házra védekezően harcolunk, ha semmink sincs, amivel harcolni tudjunk. A kormány arra int bennünket, hogy az ellenséges támadásokkal szemben maradjunk a helyünkön. De vajjon nyugodtan ott ülhetünk-e a szalonban, mikor az ellenség bele lövöldöz az ablakunkba? Természetes, hogy ezt nem tehetjük. Tehát engedjék reménylenünk, hogy a kormány mihamarabb kézigranátokat fog kiosztani s aztán folyékony robbanó anyagokkal telt üvegpalaecokot, hadd tudjuk megvédeni otthonunkat és családjunkat.

A *Times* a Churchill-beszéddel kapcsolatban arról ír részletes fejtegetést, hogy minden

órában hogyan kell készen állani az ellenséges támadásra. Aztán így folytatja: „Ami támadásoknak eddig ki voltunk téve, egészen szerények ahhoz képest, amit várunk kell, tekintettel az ellenség anyagi segélyforrásaira és döntő erejére. Örültség az a hiedelem, hogy az angol légierő többet tudna tenni, mint csupán azt, hogy megzavarja a németek messzi kiterjedésű stratégiai eszméit s ezek kivételét ideig-óráig megakadályozza.”

Újra megnyílt a párizsi tőzsde

Párizsból jelentik: (Német Távirati Iroda). A párizsi tőzsde újra megnyitásának kérdése egyre inkább előtérbe kerül, miután a bankok és hitelintézetek már megnyitották kapuikat. A tőzsde kinyitására vonatkozólag a döntés valószínűleg a szerdai napon történik meg. Egyelőre azonban csak néhány értékpapírt jegyeznek majd, készpénzfizetésben.

Filoff bolgár miniszterelnök országa semleges és békés politikájáról mondott beszéde

Szófiából jelentik: Filoff bolgár miniszterelnöknek, Bulgária külpolitikájáról mondott beszédével kapcsolatban a „Mir” című bolgár lap azt írja, hogy ez a külpolitika mindig a semlegeség és béke politikája volt. Megjegyzi azonban a lap, hogy egyuttal a békés szerződés módosítás alapján áll. A lap emlékeztet arra, hogy Bulgária több mint husz éven át viselte a rakényszerített terheket és visszautasított minden olyan politikát, melynek az volt a célja, hogy megállítsa a történelem kerekének forgását. Husz éven át óriási erőfeszítéseket tett, hogy megállja helyét a súlyos feltételek között, de ma a bolgár nép növekvő reménnyel néz a jövő elé.

300.000 lengyel hadifogoly a mezőgazdaság szolgálatában

A nyugati szövetségesek hadifoglyai közül is 250 ezret állítanak munkába

Berlinből jelentik: Dr Hölck kormánytanácsos, a birodalmi munkásság lapjában a hadifoglyoknak a nemzetközi megállapodás szerinti célszerű munkábaállításáról a következőket írja többek között:

— Már az 1939-es kapás növények betakarításánál is havonta 300 ezer lengyel hadifogoly állítottak munkába. Ezek nagyrészt a Führer megkegyelmezése folytán elbocsátották a hadifogságból és polgári munkásokként alkalmazták a mezőgazdaság szolgálatában. A nyugati hadsereg hadifoglyainak munkábaállítása erős iramban folyik. Két hónappal a háborús cselekmény megindulása után már 250 ezer szövetséges hadifoglyot állítottunk munkába a mezőgazdaságban.

Arcáhidetések

Elveszett

Elveszett
egy 30x20 cm. nagyságú, feltűnően művészi kiállítási aőí fénykép a Parcül Carmen Sylva (Schlauch-tér) és Bulevardul Regele Ferdinand 11. szám közötti utvonalon. Megtalálójára jutalmat kap a Parcül Carmen Sylva 16. szám alatt.

Adás-vétel

Olcson
eladóik magánházak, bérházak. Eladó ingatlanokat keresünk készpénzvevők részére. Dr Klein Hiteliroda, Nagyvárad, Cosbuc-utca 20.

Lakás

Kétszobás
előszobás modern lakás azonnalra kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Madridului 4. szám.

Kiadó
2 szobás lakás mellék-helyiségekkel. Oradea-Nagyvárad, Strada I. Ciordas 38.

Butorozott szoba
magános férfinék kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Pasteur 23. sz. felső csengő.

Háromszobás
utcai lakás, fürdőszobával kiadó. Nagyvárad, Str. Dejavrancea 12. szám.

Két- és háromszobás
lakás azonnal kiadó. Frenzel, Oradea-Nagyvárad, Str. Vlahuta 44.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad II Károly király-út 5. szám.

GENZURAT